

חריש שנשא פרק יד יבמות

גם ברמזיה ומפקע נשואין ידיה וזקת אחיו דהוא ברמזיה :
ד סוציא את אשתו בגט. לזקת אחותה הבא מכה
 קדושין נמורים חוסרתה עליו. ואין כח בקדושין ידיה לזמות
 היבמה משום אחות אשתו : ואשת
 אחיו אסורה לעולם. דחריש לא
 חליץ ולגטוס אי אפשר משום אחות
 אשה : כונס ואינו מוציא לעולם.
 דלא חתי גט ידיה ומפקע זקת
 יבומי אחיו הראשון :

ויולאו. ל' הר"ב דחתי גט ברמזיה ומפקע נשואין ידיה וזקת
 אחיו דהוא ברמזיה וכן ל' רש"י וה"ק דמפקע נשואין ידיה
 שהיו מכה זקת אחיו דהויא ברמזיה אבל זקת עלמה אין גט
 דוחה : **ד** מוציא את אשתו בגט
 וכו'. עיין מ"ט במשנה ט' פ"ד :
 מה יעשה חרש בעל חרשת מוליא
 את אשתו בגט. ופרכין בגמרא
 ותיבז גביה קטן אוכל נבלות הוא
 ואין צ"ד מלווין להפרישו כמ"ט
 בספ"ט דשבת ומכתי גזירה משום
 הפרת יבמה לשוק שיהמרו נפסרה
 משום אחות אשה. ולא ידעי אינטי
 דעמא משום קטן אוכל נבלות הוא :
 ואינו מוליא לעולם. ל' הר"ב דלא
 חתי גט ידיה ומפקע זקת כו' וכן
 לשון רש"י ור"ל דלא מפקע נשואין.
 שהיו מכה זקת כו' :

כ"י אהין. ק"י ט"ז ק"ל פ"ט
 כ"י ט"ז ק"י ט"ז פ"ט
 כ"י אהין. ט"ז ט"ז פ"ט
 כ"י ט"ז פ"ט ט"ז ט"ז פ"ט
 כ"י ט"ז פ"ט ט"ז ט"ז פ"ט
 כ"י ט"ז פ"ט ט"ז ט"ז פ"ט
 כ"י ט"ז פ"ט ט"ז ט"ז פ"ט
 כ"י ט"ז פ"ט ט"ז ט"ז פ"ט
 כ"י ט"ז פ"ט ט"ז ט"ז פ"ט

שנויי נוסחאות
 (מה) יעשה חרש
 בעל (פקחה) כונס
 ואינו מוציא לעולם.
 כמשי"כ ליתא כמ"ט.
 אהיה פקחה ואחת
 חרשת. דל"ו וכי"ק.
 חרשת. פקחה.
 א' חרשת וא' פקחה.
 כ"י. פקחה. חרשת.

תוספות רע"ק
 זו כיוצא בה משמע
 דהביא רמיה ראשה
 מתגרשת ולריב"ז לא
 מל הכי אפי"כ דלדבריה'
 קאמר : ד (אות קי"ב)
 במשנה כונס ואם רצה
 להוציא יוציא. לעיל
 דף ק"י הובא משנה זו
 וכ' רש"י דכנס שכנסה
 ברמזיה כך סוציא
 ברמזיה ותמה לי דל"ז
 לזה הא גט בקידש
 פקחה נתחרשה סוציא
 בגט כדאיתא בריש
 מתני' זו ולעיל ג"כ הא
 אמרי' עלה לא בפקחה
 ואח"כ נתחרשה. הרי

אשה. מת פקה בעל פקחה מה יעשה חריש בעל חרשת. מוציא אשתו
 בגט (ט) ואשת אחיו אסורה לעולם (טו). שני אחים אחד חריש ואחד פקה
 נשואים לשתי נכריות פקחות. מת חריש בעל פקחה. מה יעשה פקה בעל
 פקחה. או חולץ או מיבם. מת פקה בעל פקחה מה יעשה חריש בעל
 פקחה. כונס ואינו מוציא לעולם (י). שני אחים פקחים נשואים לשתי
 נכריות אחת פקחה ואחת חרשת. מת פקה בעל חרשת מה יעשה פקה
 בעל פקחה. כונס. ואם רצה להוציא יוציא (י). מת פקה בעל הפקחה מה
 יעשה פקה בעל חרשת. או חולץ או מיבם. שני אחים אחד חריש ואחד פקה נשואים לשתי נכריות אחת
 חרשת ואחת פקחה. מת חריש בעל חרשת מה יעשה פקה בעל פקחה. כונס. יאם רצה להוציא יוציא (י).
 מת פקה בעל חריש בעל חרשת. כונס ואינו מוציא לעולם (י) :

יבין תפארת ישראל יבין

דאורייתא, אסרת עליו זו שקדושה רק מ"ד"ס : (טו) מוטעם בספ"י
 י"ד. ואף דקטן אוכל נבלות אין צ"ד מלווין להפרישו וחרש נרע
 מקטן. אפי"ה מוליא אשתו בגט, גזירה שמא יטעו לומר דמשו"ה
 יושבת אשת חרש גביה, משום דקדושה דיהה דהו לזיקה דלזכרייתא

של אחותה, ויתירוה לשוק : (טו) לזכמה אסור, מדרשה בלחמה
 קדושין מ"ד"ס, וחרש ח"א שיהא : (יז) גט של חרש לא מפקע זקת
 דאורייתא של אחיו שכנסה חרש על ידה, ולפיכך הו"ל כאלו קידש
 פקה אשה ונתחרש שאינו יכול לגרשה לעולם :

גרושין חרשת סוציא מירי קדושה דפקחית וצ"ג : (יקצת יש ליישב דרש"י כתב זה בספרת המסקנים שם ודוק) :

האשה שלום פרק טו יבמות

פרק טו א האשה. שלום בינו לבינה. שלם היתה
 קטטה בינו לבינה דלמא מחמת
 טהא מטונה לחסור עלמה עליו : ושלום בעולם. שלם היה
 טעם חירוס דלמא כשראתה טהא
 הרבה זמן ולא חזר חמרה ודאי
 לסמיס הרגוה. ח"נ ראתה אוחו
 מוכה במלחמה וסביה ודאי ימות.
 אבל כשטום בעולם אי לא חזייה
 דמיה ודאי חישא לקלוקלא שמא יבא
 לאחר שחשאה. והתא מקולקלת :
 רבי
 כמ"ט ריש פ"י כטעם שחשאה על פי עד אחד : קטטה בינו לבינה. מפרשים בגמרא בזמרת לבעלה גרשתני צפתי פלוני ופלוני ואמרז

פרק טו א שלום בינו לבינה כו'. גמרא תנא שלום בינו
 לבינה משום דקא צפתי קטטה
 בעולם משום דקא צפתי מלחמה
 בעולם. ופירשו החוספות דסתמא
 דמלתא הכי הוא דלטום בינו לבינה
 ושלום בעולם ולא הוה לריך למחתי
 וז"ל המניד פ"ב מה' גירושין פ"י
 שאין אט לריבין לידע צבירור שיש
 שלום בינו ובינה ושיש שלום בעולם.
 אלא סתמא דמילתא הכי הוא ומבוחר
 קן צדברי הרמב"ם פ"ג : תנשא
 קטטה בינו לבינה. מפרשים בגמרא בזמרת לבעלה גרשתני צפתי פלוני ופלוני ואמרז

פ"ט א האשה. ק"ל
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט
 פ"ט ט"ז פ"ט

שנויי נוסחאות
 פ"ט א בינו לבינה.
 כמשי"כ בינו
 ובינה. ושלום. כ"י.
 שלום וכן כמשי"כ.
 ובאחה. כמשי"כ ובאה
 וכמשי"כ ובאחה : כ"י.
 וכמשי"כ באה : כ"י.
 באה. (שלום) בינו
 לבינה ושלחמה בעולם).
 כמשי"כ ליתא כמ"ט.
 קטטה. כמשי"כ אין
 שלום.

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ט א דאם קטטה צייתין, י"ל דמטוונה לחסור ח"ע עליו :
 (ב) ר"ל מסתמא חמירין שיש שלום בינו לבינה, וגם שיש
 שלום בעולם, הא בידוע שיש מלחמה בעולם, שמא בזמרת לחמה
 טהרה, מדנהרגו רבים, או מדטהא לבוא, או מדרהחה פלגו
 וסברה שודאי ימות זה : (ג) דמדמיהרתא שתקלקל אח"כ (כפ"י
 א"א) דייקה ומנסבה מיהו, בחמרה חמירוני אף שבבעה ג"כ כהונה,
 נאמנת על שחיין, אבל בהקדימה תביעת כהונה להחירוני, נאמנת
 להבא ולא לכהונה, ובתבעה כהונה וז"ל החירוני אינה נאמנת
 כלל. רק דכשאת מעלמה מקבלת כהונה. וז"ל דל שהחירה כהונה,
 אין מהירין אחיה (י"ז פ"ג וז"ל) : (ד) וכנס הדים לחלה על ישה :
 (ה) מלחמה לאו זקא, רק כל מקום שיש שם בהיות, שא"ל שחיריק

סעב טמה, או אפילו אמרה קברתי לא מהני, שמא משקרת בזה
 להחיק מה שאמרה בדדמי (י"א דקברתי מהני). ובע"א שאמר מה
 במלחמה בנשאת לא תלא (י"ח), ובחמר קברתי מהני אפילו
 לכפלה, וקברתי לא דוק, רק טראסו אחר שמת והכירו יועב
 ביישוב הדעת, ובצ' פדים כשרים לא אמריין דלמרו בדדמי, ואפילו
 באמר ע"א בשם שני עדים, מהני אפילו בלא קברוהו. ודוקא
 בחמרה מת במלחמה ממש, אבל בחמרה מת סמוך לשדה המלחמה,
 נאמנת. וכל זה בידוע מלחמה, אבל בצינו ידוע, והיא חמרה
 טמה במלחמה, מדאית לה מנו מהני צדיעבד ולא לכתלה, וז"ל
 דגם צדיעבד לא מהני (שם מ"ט פ"ג) : (ו) קטטה, היינו שאמרה
 צפתי גרשתני צפתי צ' עדים, והעדים הכחישה, או אפילו קברתי

תוספות רע"ק
פ"ט א (את קני)
 במשנה ובמלחמה
 בעולם. דוק באמרה
 מת טחם אבל אמרת
 מת על פתחו נאמנת גמ' :

מה בין גט לביתוה. דלמריק קף הגשים שאין נאמטת לומר
מת בעלה נאמטת להציר גיטה: שהכתב מוכיח. דסמכין
שיקרא על הגט. והע"י. דעלייהו נמי סמכין שלריכות לומר

מה בין גט לביתוה (י) שהכתב מוכיחה. עד
אומר מת ונשאתי. ובא אחר ואמר לא מת
הרי זו לא תצא. עד אומר מת ושנים אומרי
לא כהני. אע"פ שנשאת תצא. שנים אומרים
מת ועד אומר לא מת אף על פי שלא
נשאת תנשא. (ה) אחת אומרת מת ואחת
אומרת לא מת. (ג) זו שאומרת מת תנשא
ותכול כתובתה. וזו שאומרת לא מת לא
תנשא ולא תכול כתובתה. אחת אומרת
מת. ואחת אומרת נדה. רבי מאיר אומר
הואיל ומכחישות זו את זו הרי אלו לא
ינשאו. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים
הואיל וזו מודות שאין קיים ינשאו. עד
אומר מת ועד אומר לא מת. אשה אומרת
מת ואשה אומרת לא מת. הרי זו לא תנשא:
ן האשה שהלכה היא ובעלה למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי תנשא ותכול
כתובתה. וצרתה אסורה. היתה בה בת
ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי

וכהנו תוספות ואם תאמר והלא כשמעידה על יבמה שמת
סמא יבמה בעלה ותהא ליהא לאחרי. ויש לומר שאינה
חוששת בכך כיון שידועת שבעלה חי ויחזור ולבסוף יקלקלה:
מה בין גט לביתוה. מ"ש הר"ב דלמריק. הוא במשנה סוף
פ"ב דגיטין: עד אומר מת ונשאת.

מה בין גט לביתוה (י) שהכתב מוכיחה. עד
אומר מת ונשאתי. ובא אחר ואמר לא מת
הרי זו לא תצא. עד אומר מת ושנים אומרי
לא כהני. אע"פ שנשאת תצא. שנים אומרים
מת ועד אומר לא מת אף על פי שלא
נשאת תנשא. (ה) אחת אומרת מת ואחת
אומרת לא מת. (ג) זו שאומרת מת תנשא
ותכול כתובתה. וזו שאומרת לא מת לא
תנשא ולא תכול כתובתה. אחת אומרת
מת. ואחת אומרת נדה. רבי מאיר אומר
הואיל ומכחישות זו את זו הרי אלו לא
ינשאו. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים
הואיל וזו מודות שאין קיים ינשאו. עד
אומר מת ועד אומר לא מת. אשה אומרת
מת ואשה אומרת לא מת. הרי זו לא תנשא:
ן האשה שהלכה היא ובעלה למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי תנשא ותכול
כתובתה. וצרתה אסורה. היתה בה בת
ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי

מה בין גט לביתוה. דלמריק קף הגשים שאין נאמטת לומר
מת בעלה נאמטת להציר גיטה: שהכתב מוכיח. דסמכין
שיקרא על הגט. והע"י. דעלייהו נמי סמכין שלריכות לומר

שנויי נוסחאות

ד שהכתב. נד"י
וכי"ק אלא שהכתב
עד. נד"י ונמשך עד
אחר. ובא נד"י בא
עד. נד"י עד אחר.
ועד אומר. נמשך
ועד אחר. נד"י
ואחר. נד"י ועד אומר
להם. ה שאומרת
נד"י וכי"ק שאומרת וכן
נמשך. רמ"א הואיל
וכי"ק ונמשך. כ"י ק
וכי"ק. ר. וכן
מכחישות. (הואיל)
נמשך. לכת. שאין
קיים נד"י וכי"ק שאין
קיים. ינשאו. נד"י
וכי"ק ונמשך. הרי
אלו ינשאו. ה"א תנשא.
נמשך לא תנשא. ואלו
יש לא תנשא ונמשך
לא תנשא ואם נשאת
תנשא. ועי' חו"ט ונכ"מ.
ובאה. נמשך באח.

תוספות רע"ק

ואם יש להם בנים יל
ה"ב א"י דלא פליג או
הדושים שמה ימותו
בניהם ומהיה צדקם
עין במ"ל: [אות ק"ו]
בהרע"ב ד"ה ע"א אומר
מת. מהימרה הראשון.
דינו לענין דאם נשאת
אחר שבא הקר השני
אחר שהתירוה דלא
תנא אבל לכתחילה לא
תנשא בשום לוח
שפתים: ואות ק"ו
ח"י"ד ד"ה ויבמתה כ"ו
שם יבמה בעלה.
דלא ניהא ליה לחוס'
לומר דמיייר. שאתה
שקטרים עליה יש לה
בנים ויבמתה שמעידה
אין לה בנים. ומתייראח
שימות בעלה ותתיבם
לבטלה של זו. דסתמא
תגני אף. אם גם לזו
אין לה בנים ועי' בס"ל
שהא"ר ד"ה: [אות
ק"ו] ח"י"ש ד"ה ע"א
אומר מת ואשמיעין
הואיל והאמיתה תורה.
דברים אלו מחוסרי
הבנה לי דהתירושה הוא
בפשוטו דלא נימא

ופלגא דמי דמסיק בגמרא: אף ע"פ שגשאת תנא. כחזק כסף משנה בשם ריב"ש כיון שגשאת ועבדה איסורא לע"פ שלא
נבעלה תנא עכ"ל הכסף משנה. ורואה לדבריו ממה שכתבתי במשנה ג' פ"י: שנים אומרים כו'. ל' הר"ב הא קמ"ל וכו'
בין לקולא ובין לחומרא וכן לשוט בסוף פ' ו' דכוסה. וכן ל' הרמב"ם בס' זב"ב מהלכות נרושין. ובגמרא מהו דתימא לחומרא
אבל לקולא לא קמ"ל וכחזק הר"ש קמ"ל דאפילו לקולא והע"פ שלא הסיריה עדיין לינשא נשאת: ה' וזו שאומרת לא מת לא
תנשא. ופשיטא דהיא לא תנשא דהא שיתיה נפשה חתיכה דאיסורא ולא חילטריך למיהדר ולמחתי וזו שאומרת לא מת הא קמ"ל
דמהו דתימא כיון דתימא ומערערה גליא דעתה דלעשרי ללרה קא אחיא. ולענגה שלא תנשא. ותמות נפשה עם פלשתיס קא
עבדה. הלכך אם חזרה בה ונתנה אמתלא לדבריה אפילו היא תשתרי ולא אמריק לעיל דאין לרה מעידה להצרתה אלא כי
שקיה השני. קמ"ל. גמרא ותוספות: רבי מאיר אומר הואיל ומכחישות כו'. וקאלמריק בגמרא דרבי מאיר פליג נמי ברישא.
והא דלא נקט פלוגתייהו ברישא משום דה"ל דבסיפא מודה הואיל וזו מודות שאין קיים. תוספות: עד אומר מת וכו'.
אשה אומרת מת כו' לא תנשא אבל עד פסול ועד כשר אף על גב דצבת אחיה. כי הוה דהורע כה שתי נשים לגבי
עד כשר כדלעיל הכי נמי הורע כה אשה אחת לגבי עד כשר. דאי לא תימא הכי ליהני רבוחא עד אומר מת.
ואשה אומרת לא מת. וזהו דעת הרמב"ם אבל צירושלמי אמרו הני דבי רבי כן ויש פוסקים כותיה ועיין מ"ש עוד בזה
במשנה ח' פרק צתרא דכוסה בס"ד אם צאו הגשים ז' אחר ז': אשה אומרת מת ואשה אומרת כו'. ואפילו לרה במשמע
[ואף על גב דבסוף פרק ו' דכוסה אשה אומרת נטמאת כו' ולא קאי אצרות אלא אנשים דעלמא ואפילו הכי קהני אשה.
הסם ליכא דמטעי דבצרות איירי. תוספות. וכן במשנה ח' פרק צתרא דכוסה] וכתמא כר"מ. גמרא: לא תנשא. ומדלא
קתני ואם נשאת תנא. כדתי לעיל לע"פ שגשאת תנא. דקדק הרמב"ם [פ"ג מה"ל נירושין ה"ט] שאל נשאת לאושו שלמר מת

יבין תפארת ישראל יבין

דבכה"ג ובה עד פקשר המחיר תחלה והתירוה, לא תנא [שם]:
(ב) ואפילו בא הע"ה האוסר קודם להב' המתירין ובהו הב'
הראשונים נשים והתירוה, ואח"כ בא עד כשר ואמר לא מת, שריא
[שם]: (ב) שצ' צרות צאו ממדה"י, ומכחישות זא"ו צמותו:
(ד) קמ"ל דאפילו חזרה בה ונתנה אמתלא לדבריה דקא ללעורה
(למנרתה מטונה אשה אסורה: בה) הלה:

דבין דהוימנה לראשון כב' אין עדים פסולים נאמנים להכחיש. ואולי ליטנא הואיל מ"ס וצ"ל אע"י דהאמינה: ה [אות קכ] בחו"ט ס"ה אשה כו' ותמא כר"מ.
לפ"ז ח"ל לסתק כר"מ. והרא"ש כתב דקמ"ל כו' ויחזן דר"ם מודה ברישא וסיפא דאשה אומרת לא מת היינו אשה דעלמא ולא צרתה. ומש"ה קמ"ל הלכה כר"מ ור"ש
עיי"ש: ו [אות קכ"א] בששנה תאפלי בתרומה. בחוסמות יסתפקים אם רק בתרומה דרבנן או אפילו בתרומה דאורייתא:

ז אמרה מת בעלי. טז.
 ק"ל פ"ג: קדוש. פ"ה
 פ"ט ה"א ה"א מ"ט ט"ט
 פ"ה פ"ט ה"א: ג"ל פ"ק
 פ"ג פ"ג ג"ל ל"ז ט"א פ"ד
 ר"ד. מ"ה פ"ד ה"א ג"ל
 ה"א ה"ט פ"ט פ"ט פ"ט
 מ"ט ה"א ה"א ה"א ה"א
 פ"ג ה"א ה"א ה"א ה"א
 מ"ט ה"א ה"א ה"א ה"א
 פ"ט ה"א ה"א ה"א ה"א
 ט"ט ה"א ה"א ה"א ה"א
 פ"ט ה"א ה"א ה"א ה"א
 ט"ט ה"א ה"א ה"א ה"א

לא תלא. וכ"כ הר"ב בסוף פ"ב בעד אומר מה לא תנשא כדתנין החס. שאם כנס לא יוליא ועיין מ"ט ט"ט כ"ד: ו' אין זו דרך טו'. עיין בר"ש קדושין: ו' ואחר כך מה חמי טו' ומזמנה אסורה. פי' הר"ב שאין כלה חמומה אינה מעידה לכלה ועטמה שגונאה ה"ג כלה שגונאה לחמומה דכמיס הפנים לפנים קן ל"ב הארס לאדם (משני ל"ו) גמרא דף ק"ז. וכתב הר"ב אע"ג דאמרה ברישא מה בעלי וגמלה שאין זו חמומה והרי היא לה כנכרית אפילו הכי לא מהימנה החמומה משום דאמרין לא בעלה מיית ולא חמיה מיית והא דקאמרה הכי לקלוקלא לחמומה הוא דקא מכוונא סברה לכתב טעמא כשיבז בעלי ובעלה תדחה למרסות ולא תיתי לטרון. גמרא ט"ט. ואינערין לאשמועינן ברה ואינערין לאשמועינן בחמומה דאי אשמועינן ברה בזה קאמר ר' טרפון דמסקר מ"ט ט"ט לפרא דגופה שמוכעת לה תמימי מעטלה אבל בחמומה [דעברה מיני דעמא] אימא מודה ליה לר' עקיבא דלא מחזיקין לה כשקרנית טולי האי ואי אימא בחמומה בחמומה הוא דקאמר רבי עקיבא וכו'. גמרא: קידוש דוקא קידש צביאה דאיסורא דרבנן עבד בזה סבר ר"ע דקנסוהו רבנן אבל קידש שלא צביאה לא נחלקו אלא מניח כתובה ביניהן ומסתלק. וגזל נמי דוקא הואיל ואיסורא דאורייתא עבד סבר ר"ע דקנסוהו רבנן אבל קידש שלא צביאה לא נחלקו מחלקו שמיני ביניהם ומסתלק. ותנא קידש להודיע כח דר' טרפון דאע"ג דלא עבד אלא איסורא דרבנן קנים. ותנא גזל להודיע כח דר' טרפון דאע"ג דאיסורא דאורייתא עבד לא קנס: מחמש נשים. עיין פרק י"א משנה ג' מ"ט ט"ט: ובניחא כתובה ביניהן. הרמב"ם פ"ט מה' אישות כתב כגון שכתב לה כתובה והצדה וכל אחת אומרת לי כתובה והצדה ולטעמיה איזל דס"ל דארוסה אין לה כתובה. וכן התנה עוד שם על משנה ז' פ"ד דכתובות המאמר טו' דמיידי שכתב לה כתובה והר"ב ורש"י שמפרשים שם דקסבר דיש לארוסה כתובה הוא הדין הכא נמי קסברי דיש לה כתובה והו' ליה לפרש ק' ובמשנה ח' פרק ז' דכתובות מפרשים סהס. כתובה מאירוסין. ועיין בגמרא סוף פ"ט דכתובות דף פ"ט ע"ב דלא מייתי ראייה מהני מהטעמן דיש לארוסה כתובה וכל משום דאפילו כי מהוקמא בכתב לה קמ"ל טובא ואין להאריך בזה [ועיין פ"ד דכתובות דף מ"ד ע"א בהוספות ז"ל והלכתא] ומ"ט נמי לא מייתי ממנה ז' פ"א דכתובות דף על גב דכתב לה אשטרין לאשמועינן פלוגתא דר"ט. וכן בר"ש פ"ד דסוטה. ודעת הטור בסמ"ג ל"ה דיש לארוסה כתובה ותימה עליו שבכוונת מ"ט העתיק לבן הרמב"ם במשנתו דמוקי לה בכתב כתובה. והלא לסברתו אין לורד: ובג"ה כתובה ביניהן ומסתלק. לאו דוקא ביניהן דקאלי ליה טלחיה ואולי דהא לדין מהפקא לן למי היא הכתובה. והו' כספק הועת דלא יסול. כדמוכח מהטעמן ג' פ"ב דב"מ. אלא יניח עוד שיהכיר הדבר מי הם הבעלים. גמרא פ"ג דב"מ דף ל"ז: רבי עקיבא אומר וכו' עד שיתן טו'. אחר שיבצעו כדמפרש הר"ב במשנה ג' פ"ג דב"מ וע"ט. ופסק הר"ב בקידוש וגזל כר"ע ועטמה כמ"ט הרי"ף דק"ל כר"ע מחזירו ור"ט מחזירו

לרעה שהאיל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת לשפלה וכן הלכה: אמרה מת בעלי ואח"כ מת חמי. חמומה אסורה שאין כלה מעידה על חמומה ואע"ג דאמרה ברישא מה בעלי דהו' אינה כלתה והויא נכרית אפילו הכי לא מהימנה: היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה. בזה נמי הלכה כר' טרפון אבל בקידש אחת מחמש נשים ואינו יודע איזה מהן קידש. וכן גזל אח' מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל. בפרווייח הלכה כר"ע: ו' מת בעלי ואח"כ מת בני נאמנת. הואיל והיה לה צן ולא היה בחזקת זקוקה ליבס כשיאלה השתא נמי כי אמרה מה בעלי ואח"כ מת בני שאין זה זקת יבס מהימנא. אבל כי אמרה מה בני ואח"כ מת בעלי ורואה להיבס. לא מהימנא. והם בזה להנשא לטוק חוששים לדבריה דמיתה נפשה חסידה דאיסורא לעמלא. וחולצת ולא מחיבת: ו' ניתן לי בן במדינת הים, ומת בני ואחר [קד] מת בעלי דלא

מפיו. עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד שתהא אסורה לינישא. ואסורה מלאכול בתרומה: ו' אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. הנשא וחטול כתובתה וחמותה אסורה: היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון. עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד שתהא אסורה לינישא ואסורה לאכול בתרומה: ו'. קידש אחת מחמש נשים. ואין יודע איזו קידש. כל אחת אומרת אותי קידשנותן גמ לכל אחת ואחת. ומניח פתובה ביניהן: ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שיתן גמ וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה ואין יודע מאיזה גזל כלב אחד אומר אותי גזל. מניח גזילה ביניהן: ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד: ו' האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובנה עמהם. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת: מה בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת: והדושים לדבריה: וחולצת ולא מחיבת: ו' ניתן לי בן במדינת

שניני נוסהאות

ו' אין זו דרך. דר"ט
 וכי"ט. לא זו הדרך
 וכן בשמות הסוגיות;
 במשנה או זו דרך וכן
 בשמות הסוגיות; כתיב
 או זו היא דרך לך
 בשמות הסוגיות (מלבד
 דגול) אין זו היא (ע"ך)
 שתהא. כתיב ליה ט"ט.
 ז' בת בעלי. במשנה
 מת לי. כתובה.
 כ"י ק' בת ר' ה.
 מוציאתה. כס מוציאה.
 ואין יודע בר"ף ואינו...
 ד"ל ובמשנה ואין יודע
 וכן בסמוך; כתיב ואינו
 יודע וכן בסמוך. איזו.
 ד"ל לאי זו מהן. וכן
 בסמוך (ובס' לאיזה) וכ"ס
 כתיב וכן בסמוך. כל
 אחת. דר"ט כל אחת
 ואחת מהן וכל במשנה
 (ובס' ליה ט"ט); כתיב
 וכתיב וכל אחת אחת.
 (נראה) גמ. כתיב ליה.
 (ובמה) כתובה. במשנה
 וכתובה וליה ט"ט.
 מוציאתו.
 מוציא וכן בסמוך. כל
 אחד. דר"ט וכתיב
 ובמשנה. כל אחד
 ואחד. מניח גולה.
 דר"ט וכתיב ובמשנה
 .. את הגולה. (נראה).
 במשנה ליה ט"ט; כתיב
 את הגולה. ו' למד'ה
 ובנה (עשה). כתיב
 ליה ט"ט; וכן ליה ט"ט
 וכתיב ובמשנה ובה
 ובנה למד'ה. ובאה.
 במשנה: באה; דר"ט
 וכתיב באה. (מת) בני
 ואח"כ. כתיב ליה ט"ט
 וחו' ש' ין לדבריה
 וחולצת. דר"ט חוששין
 לדבריה וחולצת וכל
 בסמוך ט"ט לדבריה וכל
 חולצת גס כתיב וכן
 בסמוך. כתיב. במשנה לו.

לרעה שהאיל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת לשפלה וכן הלכה: אמרה מת בעלי ואח"כ מת חמי. חמומה אסורה שאין כלה מעידה על חמומה ואע"ג דאמרה ברישא מה בעלי דהו' אינה כלתה והויא נכרית אפילו הכי לא מהימנה: היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה. בזה נמי הלכה כר' טרפון אבל בקידש אחת מחמש נשים ואינו יודע איזה מהן קידש. וכן גזל אח' מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל. בפרווייח הלכה כר"ע: ו' מת בעלי ואח"כ מת בני נאמנת. הואיל והיה לה צן ולא היה בחזקת זקוקה ליבס כשיאלה השתא נמי כי אמרה מה בעלי ואח"כ מת בני שאין זה זקת יבס מהימנא. אבל כי אמרה מה בני ואח"כ מת בעלי ורואה להיבס. לא מהימנא. והם בזה להנשא לטוק חוששים לדבריה דמיתה נפשה חסידה דאיסורא לעמלא. וחולצת ולא מחיבת: ו' ניתן לי בן במדינת הים, ומת בני ואחר [קד] מת בעלי דלא מחמשה ואין יודע מאיזה גזל כלב אחד אומר אותי גזל. מניח גזילה ביניהן: ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד: ו' האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובנה עמהם. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת: מה בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת: והדושים לדבריה: וחולצת ולא מחיבת: ו' ניתן לי בן במדינת

חומפת רע"ק

ו' [אות קב] בחי"ט
 ד"ה ואח"כ. לב האדם
 לאדם. וכסו בני כי הכי
 דהב' בעל א"י להעיר
 עליה ה"ג אין האשה
 יכולה להעיר על בת
 בעלה: [אות קב]
 בא"ד דאמרין לא
 בעלה מה ששפט האם
 יענין באמת האם
 בעלה נאמנת אחר כך
 לירון ל"ע ליה דהא
 לחמותה הבאה לאחר

יבין תפארת ישראל יבין

בו) אף דהשתא אינה חמומה: כדאקמתי מ"ו לרבותא דר"ט, דאע"ג דהא דיבור הוא אפ"ה נאמנת רק על עממה שהנשא, ולא על חבתה אפי' לחומרם ורשאי לנטול תרומה, והו' הני מ"ו לרבותא דרע"ק אע"ג דב' דיבורים ניכחו, ואם אינה נאמנת שמת חמיה להנשא להנשא, למה נאמנת לאיסורה בתרומה, קמ"ל: (בה) לאו דוקא, רק מניח צב"ד עד שיהכיר: (בט) ובטולו הלכה כר"ע מחזירו, ונקט ריב"ז

לרעותה דרע"ק דאע"ג דלא עשה הטא, וגם בשעה שקידש עדין לא חייב כלום, אפ"ה נטול כתובה לכל ז' וא'. ונקט בזה דגול לרבותא דר"ע אע"ג דעשה הטא, והיכף כנגזל חייב להשיב, אפ"ה טי' במניח גולה ומסתלק: (ל) דהכלכה ג"כ היה בחזקת היתר לטוק: (לא) ורואה להיבס: (לב) מדמפקועה א"ע מחוסר היראה: (לג) שלא תנשא לטוק עד שתחלוץ:

מזהרה
 . ובס"ל נסתק בזה דבש"ט ל"א הבי רק ל"ד אבל למסנא י"ל דבכ"ט א"נ עיי"ט: [אות קבד] בא"ד רבהר שעתא . ומניא דנקט הכי ובעי למשפש מיניה כדמפרש ר"ט: ומניא דנקט כל דקבדה ואע"פ סתמא לא פליג אמתי' דחבא דאף שבעלה נשפט לרבנן אח"כ סנאיה תה"ל במ"ל שב"ב :

האשה שלום פרק טו יבמות

לזה מפיק נפשה מחוקה קמייתא שאומרת עדיין היא לריכה
 ליבם נאמנת ומימרת להתיבם: אינה נאמנת. להכנה לבוק
 בלא חליצה. דכי הימנה רבין לאשה. נבי בעלה הימנה.
 מכוס דייקא ומנסבה אבל לאפוקי נפשה מיבם לא הימנה
 מכוס דומין דמינה ליה. וחוששין
 לדבריה דלפקא נפשה מיבם וחוללת
 ולא מתיבמה: וניתן לי יבם
 במדינת הים. שילדה חמותה
 במדינת הים. והיא הלכה בחוקה
 שאין לה יבם: מת בעלי ואח"כ
 מת יבמי וכו'. דפרווייה קא טריא
 נפשה לשוק נאמנת ומימרת לבוק
 בחוקה הרשונה שהפס שאמר הוא
 הפה שהסיר;

הים. ואמרה מת בני ואחר כך מת
 בעלי. נאמנת ליה. מת בעלי ואחר כך
 מת בני לה. אינה נאמנת לו והישישים
 לדבריהם וחולצת ולא מתיבמת לה: וניתן
 לי יבם במדינת הים ליה אמרה מת בעלי
 ואחר כך מת יבמי. יבמי ואחר כך בעלי.
 נאמנת. הלכה היא ובעלה ויבמה למדינת
 הים. אמרה מת בעלי ואחר כך מת יבמי.
 יבמי ואחר כך בעלי. אינה נאמנת ליה.
 שאין האשה נאמנת לומר מת יבמי שתנישא. ולא מתה אחותי שתבנס
 לביתו. ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו. ולא מתה אשתו.
 שישא אחותה:

הוא כדלמדין בהסופא [פ"ד:] ע"כ ולפעל פסק כר"ס. משום
 דבגמרא פסקו בהדיא כמותו: וְאִינָהּ נֹאמֶנֶת. ולא מתימנה
 במנו עדדין קיים דהא רוב נשים מתעברות ויולדות. משום
 דאיכא מיפוט דמפלות. וחוקה דקיימא ליבוס כנגד הרוב.
 ובר"פ דלקמן: וחולצת. ובר"פ
 דלקמן בגמרא מוקמינן למחתינת
 בגרושה דפסולה לכהונה ח"נ באמרה
 חמי והוא נחבטו. במפרה ואין ח"נ
 עמנו לבוא ולהעיד דאל"כ לא תחלוץ
 אלא תפסגן דלקמן בריש הפרק:
 ו שאין הלכה נאמנת לומר מת יבמי
 כו'. כדפירש הר"ב במסנה דלפעל
 ולא מתה אחותי כו' דלא מקלקלה
 בהי. הלך לא דייקא ומינכבא.
 ולכן הרמב"ם בפ"ג מה' יבוס
 שלא האמינו עד אחד אלא מכוס
 התרת עגונה. ע"כ. והוא גופא
 מטעמא דליתסתא דייקא הוא. כפי
 הר"ב ריש פרק י':

וניתן לי יבם. שם
 ה"ל שם ה"ל ספ"ל ל' ס"ל
 ספ"ל שם ס"ל ק"ל ס"ל
 שאין האשה נאמנת.
 ש"ל כ"ל ויבמנו ספ"ל
 כ"ל וכו':

שנויי נוסחאות
 ואמרה נ"ל: וכו"ק
 ובמס"ל אמרה. (מת)
 בעלי. כ"ק ובמס"ל:
 ליה. ו ואח"כ מת
 יבמי. כ"ל. יבמי
 נאמנת יבמי ואח"כ.
 אינה נאמנת. והס"ל
 הלכה כו' עד שאין הלכה
 ליה מזה נראה כי התרה
 שם הס"ל דנבא לי
 והי"ש דנבא לי. יבמי
 ואח"כ בעלי. כ"ק
 ובמס"ל. ו אח"כ מת
 בעלי. ד"ל מת. מת.
 (שאין האשה נאמנת)
 לומר כ"ק לח"כ כ"ס.
 דבריה. כ"ל וכו"ק
 לביתה. ואין האיש
 נאמן. כ"ל וכן האיש
 אינו נאמן. שייבם
 אשתו. כ"ל שאיבם
 את אשתו וכו' את
 אשתו גם כ"ק. שישא.
 כ"ל שאשא את וכו'
 את גם כ"ק.

תוספות רע"ק
 מ (אות קב) תי"ט ד"ח
 אינה. כסח"ד ככ"מ
 דלקמן. אין זה מספיק
 דל"ס באומרת מת בני

יבין תפארת ישראל יבין

דמסנה לחוקה לריכה ליבם, ולימרת לה רובא: (לו) שלא תתיבם:
 (לח) ומיירי שהיה צ"ל פסול לכהונה, דאל"כ לא תנשא ולא תחלוץ
 ולא תתיבם, שלא תלריכנה כרוז לכהונה כשאל"כ יבואו עדים ויעידו
 שאלמה אמרה שמה בעלה ואח"כ בנה [איש קרוי ס"ג], אולם הרי"ף
 וברא"ש הסמינו לוקימתא זו שש"ס [דק"ט צ"ג] כפ"ט ס"ו ב':
 (לט) שהלכה בחוקה היתר לשוק, ובלה ואמרה ילדה חמותי בן:

ואח"כ מת בעלי אסאי נאמנת במנו דאי בעי שתקא הא גם בשתקא תתיר דניחוש שמה נולד במרה"י רוב נשים מתעברות ולא אמרינן סמך פיעטא לחוקה ואתרע רובא
 רק לחומרא אבל לא לקולא כדאיתא בר"פ דלקמן. אח"כ ראיתי דהקשה בן הרשב"א בחיורשו ותיק ביון דיצאת בלא בנים וחזרה בלא בנים לא יצאת מחוקה הראשונה
 ע"ל וצ"ע: (אות קב) תי"ט ד"ח וחולצת. למתני' בנרושה. אבל במתני' קודם בכ"ע חולצת דאף אם יבואו עדים שמת בעלה ואח"כ מת בנה ס"מ תראה פסולה לכהונה
 דהא שויה אנפשה ח"א במה שאמרה דמת בנה קודם ולדבריה דהי חליצה מעולה ב"כ ה"ש וע' בס"ל. ובב"י בשם ר"י סמוך אם מהני שחזור עד"ר שלא תנשא לבן
 בכדי שתהיה חליצת: י (אות קב) במסנה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו. ע' בסור דמסע שדוא אומר מת אחי שאיבם אשתו. והיינו דבזה לא הגשא גם
 אחר סיבת היבם הזה. כי תחלת ערותו אחרת אבל באמר כהם מת אחי הוא כמו עד אחר שהוא לא ייבם אותה אבל סועיל שאחר סיבתו מותרת להנשא:

ואח"כ מת בעלי אסאי נאמנת במנו דאי בעי שתקא הא גם בשתקא תתיר דניחוש שמה נולד במרה"י רוב נשים מתעברות ולא אמרינן סמך פיעטא לחוקה ואתרע רובא
 רק לחומרא אבל לא לקולא כדאיתא בר"פ דלקמן. אח"כ ראיתי דהקשה בן הרשב"א בחיורשו ותיק ביון דיצאת בלא בנים וחזרה בלא בנים לא יצאת מחוקה הראשונה
 ע"ל וצ"ע: (אות קב) תי"ט ד"ח וחולצת. למתני' בנרושה. אבל במתני' קודם בכ"ע חולצת דאף אם יבואו עדים שמת בעלה ואח"כ מת בנה ס"מ תראה פסולה לכהונה
 דהא שויה אנפשה ח"א במה שאמרה דמת בנה קודם ולדבריה דהי חליצה מעולה ב"כ ה"ש וע' בס"ל. ובב"י בשם ר"י סמוך אם מהני שחזור עד"ר שלא תנשא לבן
 בכדי שתהיה חליצת: י (אות קב) במסנה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו. ע' בסור דמסע שדוא אומר מת אחי שאיבם אשתו. והיינו דבזה לא הגשא גם
 אחר סיבת היבם הזה. כי תחלת ערותו אחרת אבל באמר כהם מת אחי הוא כמו עד אחר שהוא לא ייבם אותה אבל סועיל שאחר סיבתו מותרת להנשא:

האשה בתרא פרק טז יבמות

פרק טז א האשה. לא תנשא. והליל ובלא בנים ילא
 בעלה: ולא תתיבם. שמה ילדה
 לרתה וכו' החלוץ ואח"כ הנשא לשוק ממ"ג. הירלו בגמרא
 משום דחולשה פסולה לכהונה ואם תחלוץ וימנא אחר כך שילדה
 לרתה ולד של קיימא וחליצה אינה
 כלס לריכס להכריז עליה שהיא
 כשרה לכהונה ולא נפסלה מחמת
 אותה חליצה. ומי שנמנא בשעת
 חליצה. ולא נמנא בשעה שהכריזו
 על

פרק טז א האשה שהלך בעלה וצרתה
 למדינת הים. ובאו
 ואמרו לה מת בעליך. לא תנשא. ולא
 תתיבם. עד שתרע שמה מעוברת היא

פרק טז א לא תנשא. דאף על גז דרוב נשים מתעברות
 ויולדות ואם כן שילדה לרתה ולד של
 קיימא מותרת הנשא זו לבוק ממ"ג איכא מיפוט דמפלות [ומרע
 לרובא דמתעברות ממש דמותרו חלק המרובה שמתעברות אחת
 מסלקו ביש מקלקן מפילות ח"נ ה"ק
 מיפוט מפילות. וככלל זה מיפוט
 שאין מתעברות. אלא דגרוע
 הוא אפילו למיפוט. אבל תרווייהו
 חשבינן דלהו מיפוט שלם. כ"כ כ"ו].
 וחוקה שאכורה לשוק דבחוקה יבוס
 וכו' לומר דאחיה מתניתין כרבי
 וכן נראה דעת הר"ב דאל"כ הוה ליה לפרש דמתניתין
 כרבי מאיר ודלא ק"ל הכי. דהא במסנה ח' פרק ג' דטברות פסק דלא כרבי מאיר דחיש למיפוטא. ולדבריהם הא דקאמר
 בגמרא מחוורהא דמתניתין כר"מ. לא קיימא לבסוף כמפרש בגמרא סמוך מיפוט לחוקה וכו' חליצה דר"מ. אלא דהשתא איכא
 נמי לפרושי הכי חליצה דרבנן ואחיה רישא כרבנן: היא לרתה. ובגמרא מאי היא לרתה דלרתה מותר הוא ומפרש הא
 קמ"ל להא לרה הוא דחיישין. לרה אחריה לא חיישין. פירש"י אינה חוששת שמה אכה אחרת נשא. ע"כ. ובפ"ג מה' יבוס
 כמז

פמ"ז א האשה. ק"ס
 ע"ל י"י ע"ל ס"י
 פ"ג מה' יבוס ספ"ג
 כ"י פ"ג ס"י ס"י
 ס"י:

שנויי נוסחאות
 פמ"ז א ובאו. כ"ל
 ובכ"ק ובמס"ל
 באו.
 תוספות רע"ק
 פמ"ז א (אות קב) ד"ח
 הרע"ק ד"ח
 האשה. ואת תחלוץ.
 היינו דתחלוץ אח"כ
 אבל לחלוץ תוך מ' א"א
 דשם הוא מעוברת
 והולך אינו סחור עד
 שיצא לאויר העולם.
 וכן לחלוץ תוך מ'
 ולישא אחר מ' א"א
 דשם תפול והליצת
 מעוברת ליש חליצה
 ע"ש בגליון לעיל רפ"ד
 ובפ"ג י' דשם:

יבין תפארת ישראל יבין

פמ"ז א (א) לשוק, מדינא בלא בנים. ואפ"י דרוב נשים מתעברות ויולדות. ע"כ מדינתה כשילא בחוקה ליסור לשוק, סמוך
 מית [סדר נשים ח"א]

פמ"ז א (א) לשוק, מדינתה כשילא בחוקה ליסור לשוק, סמוך
 מית [סדר נשים ח"א]

היתה לה נכרות כל זמן
 מינו עם ה' יום ק"ג ע"ס
 ט"ו"ע עם ס' ק"ז ט"ס :
 ב"ב יבמות : עם מ"י
 ע"ס ה"ו ט"ז עם ט"ו ט"ס
 ס' ק"ח ט"ס : נתיבמו .
 מ"י עם ה"ו ט"ו ט"ס ע"ס
 ג' א"ן מעידין : ק"ב ט"א
 ז"ע ל"ו ט"ז ט"ו ט"ס מ"י
 ט"ז ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
 ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
 ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו

שנויי גוסתאות

היתה . נמשך היה
 וא"ו כגון : יצתה .
 ד"ג ונמשך יצתה
 ד"ק ובר"ק יצתה .
 ב' זו אמרה . ד"ג
 וא"ו . וכן בס"ג .
 ל"ו עדים ול"ו אין עדים .
 ד"ג לו עדים שמת
 בעלה ול"ו אין עדים
 שמת בעלה . את כו'
 ואת . כ"ק"ו זו וכו' . כל
 הכנסה . אסורה . ד"ג
 אסורה מפני בעלה
 של זו וכו' . כ"ק"ו .
 ואת שאין . ד"ג וכו' .
 ובר"ה נמשך מתו . ד'
 אלמנה . ד"ג וכו' .
 אלמנה וכו' . כ"ק"ו .
 ג' אלא . ד"ג יצתה ט"ס .
 פנים . כ"ק"ו חפנים .

תוספות חודשים

פ"ז ב' חו"מ ד"ה
 ל"ו עדים כו'
 פטר מן השבועה וכו' וכו'
 כזה כו' . וכו' וכו' וכו' וכו'
 ד"ל דלתא כ"ח וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 דעד אחד אינו נאמן א"ע
 דאשה עומדת נאמנת דש"ס
 חומרה כו' דדל"ה לא יתקן
 ג' ב"ה ד"ל ל"ו ט"ו ט"ו
 ע"ס . גם נאמן לא נאמן
 לקמן חכר לרי"ב . אכל
 הרמב"ם כזה א"כ
 דלכתוב עד כו' וכו'
 מיושב דלא נהיה כ"ח
 ע"ס ר"ה מכלל וכו' נ"ך
 ע"ס נאמנת ע"ס וכו' :
 (ממסכת פ"ז) :

ח"מ ס"ח ובר"ה סימנין
 כו' וכו' . המגיד . וכ"כ
 ה"י כ"ח ע"ס ק"ה
 ועמוק ממני דבריהם מ"י
 ל"מ שהיא אסורה לו או
 לא כיון שכל עמיה נאמנת
 שמה בעלה וכיון שנתוכמה
 יצאה ויצתה בעלה הרשב"ן
 דק א"ן ל"ו ע"ס גם
 ח"מ נאמנת שמה ה"ס
 ק"ס וזה מנה הש"ך אכל
 א"ס י"ס להשיב כ"ס או
 צ"ע ש"ס לא א"ס א"ס
 ק"ס ו"ל לא :

(ממסכת פ"ז) :

כח הרמב"ם ו"ל אכל זו הלאה שיהיה עם בעלה כשמת וכו' לא תיחוש לנרחה שבמדינה אחרת הואיל ולא היה בעלה עמה במדינה ע"כ . נראה דהכי מפרש לנרה אחריתי לא חיישינן . אכל נראה דאי מצום הכי לא איתרך מתניתין לאשמעין דמלחה דפשיטא בטעמיה הוא :

יצתה מלאה חוששה . דכ"ן שיהיה מלאה ועבר זמן לידתה אין אומרים שמה הפילה . דה"ל כמיתה . והאיקנא כפרק כל הגט [מת] . דלמא מה לא חיישינן וכיון שנתקל מיטוט מפילות . וחוקה [דאסורה] לשוק לא נאמר כאן אלא ספק דמהנה זכרים ומחלה נקבות ולפיכך חוששה . ל"ו : זו אסורה מפני בעלה של זו וכו' . פי' ה"ר"ב שאין יבמה מעידה לחברתה ועי' מ"ס בזה פרק דלעיל ר"ס מ"ז : ל"ו עדים . פי' בעדות המועיל לה והיינו אף עד אחד וכיוצא בזה כעב הרא"ש ברפ"ק ד"מ גבי עד אחד פטר מן השבועה ע"ס וכיוצא בזה כתבתי בפרק י"ב משנה ה' בשם החוספות ועיין עוד מ"ס במכנה ב' פרק ד' דגיטין ו' הרמב"ם ב"ג מה"ה היה לאחת מהן עד וכו' : את השמועין ללא אסורה ה' א"סו הא . חוספות : נתיבמו . ארישא ק"י שאין להם לא עדים ולא בנים . רש"י : ומתו . דל"ו נתרשה מותרת לזו וכו' הרמב"ם ופשוט הוא שהפילו היה בעל חברתה קיים אסורה לו . מפני שהיא גרושה ח"ה [המגיד ע"ס] : ומתו היבמין . פירש בלא בנים דאם היו להם בנים מותרים לינשא לעלמא שהפילו היה בעל חברתה קיים אסורה לו וכפי' המגיד : רבי אלעזר אומר הואיל והותרו וכו' . והואיל והנסיבא לא מקלקלה נפשה . והקשו בהוספות דבפרק דלעיל משנה ז' אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי חמותה אסורה ה"ל לרבי אליעזר לפלוני ולא למישר א"ס נאמנה הכלה וגרשה לרבינו יצחק ללא דמי דלעיל ודאי שהגרה או היבמה [א"ן הכלה] בזה להעיד על חברתה . א"ן לה להיות נאמנת אפילו לר' אלעזר אכל הכא כל אחיה אינה מתכוונת כיון שאין מתכוונת להעיד על חברתה ע"כ : ג' פרצוף פנים עלמא . וא"ן משגיחין לה על העינים ולא על הפה . ב"ג סימן ב"יאר [ופירוש מובהק ע' בספ"ב ד"מ] כגון קמן או ארוך

זהו שאין לה עדים בותרת . שהרי שבביל בעלה אינה נאמנת שהיא נאמנת לומר מת בעלי ובשביל יבמה נמי לא מיתסרה כהרי בלו עדים שמת : ל"ו בנים ול"ו אין בנים . וא"ן עדים לא לזו ולא לזו א"ת ש"ס לה כ"ס מותרת ואת שאין לה בנים אסורה : נתיבמו . שהיו להן כאן שני יבמין ונתיבמו ומתו היבמים אסורות להנשא לשוק זו מפני בעלה הראשון כל זו וזו מפני בעלה הראשון כל זו . א"ע כהיו שהיו נאמנת ליבמיהן בחוקת שמתו בעליהן . על פי עצמן נאמנו והיו נאמנות שהאשה שהמרה מת בעלי התיבס . אכל עכ"ל שהייתה נאמנת לשוק לא . ש"ס ינאחו לשוק . נמלא עדותה של זו מועיל לזו ועדותה של זו מועיל לזו וא"ן היבמות מעידות זו לזו : הואיל והותרו ליבמין . בחוקת שמתו בעליהן הותרו לינשא לשוק דתו לא חיישינן שמה הם בחיים וא"ן הלכה כרבי אלעזר : ג' פרצוף פנים עם החומס . א"ס לא ראהו בפרטוף פניו

להעיד על חברתה אלא על עצמה וממילא נאמנת על נרחה וכ"כ רבינו ירוחם בשם הרמ"ה זה הפרטוף פנים הם הלחיים י"ז : אף על פי שיש סימנים בגופו . פירוש שאינו סימן מובהק או חזור וסמוק ואפילו שומא [ועיין פי' ב"מ" פ"ז דכותוב] אכל

על החליצה ללא כלום היא ולא נפסלה לכהונה על ידה כדברי ר' אבה נאמנה אחר כך לכהן יאמר שהלוגה מתרת לכהן : היתה לה חמות . במדינת הים : אינה חוששת . שמה עינן לה יבם א"ע דחיישינן לעיל שמה ילדה לרה ההם הוא דכל מה ילדה לרה בין זכר בין נקבה מפיך לה להיך מיבם אכל חמות דאי נמי ילדה לא זקיק לה להיך אלא א"כ ילדה זכר איכא למימר שמה הפילה וא"ס ממלא לומר לא הפילה . שמה נקבה היתה : יצתה מלאה . מעוברת : חוששת . שמה עינן לה יבם . וא"ן הלכה כר' יהושע דאמר אינה חוששה : שתי יבמות . כשי שני אחים בפני בעלה של זו . שמה הוא מי חוקקה לו ואף ע"פ ששמו אומנת מת . אינה נאמנת להעיד זו לשוק על פיה שאין יבמה מעידה לחברתה : ל"ו עדים . שמת בעלה ול"ו אין לה עדים : זו שיש לה עדים אסורה . לינשא לשוק . מפני יבמה שאין עדים שמת :

זו שאין לה עדים בותרת . שהרי שבביל בעלה אינה נאמנת שהיא נאמנת לומר מת בעלי ובשביל יבמה נמי לא מיתסרה כהרי בלו עדים שמת : ל"ו בנים ול"ו אין בנים . וא"ן עדים לא לזו ולא לזו א"ת ש"ס לה כ"ס מותרת ואת שאין לה בנים אסורה : נתיבמו . שהיו להן כאן שני יבמין ונתיבמו ומתו היבמים אסורות להנשא לשוק זו מפני בעלה הראשון כל זו וזו מפני בעלה הראשון כל זו . א"ע כהיו שהיו נאמנת ליבמיהן בחוקת שמתו בעליהן . על פי עצמן נאמנו והיו נאמנות שהאשה שהמרה מת בעלי התיבס . אכל עכ"ל שהייתה נאמנת לשוק לא . ש"ס ינאחו לשוק . נמלא עדותה של זו מועיל לזו ועדותה של זו מועיל לזו וא"ן היבמות מעידות זו לזו : הואיל והותרו ליבמין . בחוקת שמתו בעליהן הותרו לינשא לשוק דתו לא חיישינן שמה הם בחיים וא"ן הלכה כרבי אלעזר : ג' פרצוף פנים עם החומס . א"ס לא ראהו בפרטוף פניו

להעיד על חברתה אלא על עצמה וממילא נאמנת על נרחה וכ"כ רבינו ירוחם בשם הרמ"ה זה הפרטוף פנים הם הלחיים י"ז : אף על פי שיש סימנים בגופו . פירוש שאינו סימן מובהק או חזור וסמוק ואפילו שומא [ועיין פי' ב"מ" פ"ז דכותוב] אכל

להעיד על חברתה אלא על עצמה וממילא נאמנת על נרחה וכ"כ רבינו ירוחם בשם הרמ"ה זה הפרטוף פנים הם הלחיים י"ז : אף על פי שיש סימנים בגופו . פירוש שאינו סימן מובהק או חזור וסמוק ואפילו שומא [ועיין פי' ב"מ" פ"ז דכותוב] אכל

יבין תפארת ישראל יבין

מעוט דמפלת לחוקה , ואיתרע לה רוצא . ואע"ג דרק ר"מ ס"ל סמוך . על כל פנים הכא דאיכא נמי מיעוטא דמיעוטא שאין מהעצרה כלל , וזכרתי מיעוטי כ"ע מוזו דתמרינן סמוך וכו' : (ב) כעצרה מעוברת לה מהני חליצה לזו , וגם לא הותרה לשוק עד שהלך לרעה ולד של קיימא . ואפ"ל תמתינ ע' חרשים והחלוץ והנשא לשוק ממ"ז . דאי נהעברה , כבר ילדה , וא"ו לא הא חלשה . י"ל שמה יודע אחר חליצה שילדה לרעה , ולריכה הכרזה שכשירה לכרזה , ומי שלא שמע הכרזה ויראה שכרזה לכהן , יאמר שחלשה כשירה לכהן , מיהו בהיתה בל"ז פכולה לכהן , בלמה תוכל לעשות כן [בסוקין] ואף על גב דאיכא ב"ס שמה לא ילדה לרעה ושמה לא הנשא לכהן . ועוד דה"ל למגור דאפילו יתברר שחלשה שלא לנרך האסרה לכהן וא"ו סו ליכא למיתא למידי אפ"ה כיון דסוף כל סוף יתברר הדבר לא ר"י להחירה בחליצה מיד : (ג) ומה בעלה בלי בנים ואחים : (ד) לשמה נולד לה יבם , דאיכא ספק ספקא ,

ספק הפילה ספק ילדה נקיבה , והו"ל זכרים מיעוטא דמיעוטא דאפילו ר"מ לא חייש לה : (ה) מעוברת : (ו) דמזוודלי נהעברה , הו"ל כחוקת חי דלא חיישינן שמה מת [כפ"ג דגיטין מ"ג] ה"ל לא חיישינן שמה הפילה . או י"ל דביאלה מעוברת איתרע חוקתה לשוק , ואדרבה שוחקה טפי לייבוס : (ז) כשי ב' אחין : (ח) דא"ן יבמה מעידה לחברתה , ושמה חי הוא חוקקה לו [פ"ט מ"י] : (ט) לרמב"ם אפילו עד אחד , ולר"ס לר"ך ב' עדים למיתה יבם [ק"ח] : (י) דשמה יבמה חי ואסורה לשוק : (יא) דאמיתת בעלה היא עצמה נאמנת . ואמיתת יבם הרי עדים : (יב) וא"ן להם עדים : (יג) מ"י יבמין שהיו כ"ן : (יד) בלי בנים : (טו) לשוק , דשמה ב' יבמין שבמה"י חיים . מיהו בנתגרשו או נהאלמנו והיו להן בנים , מותרות לשוק , דמהנאסרה כבר לבעל יבמתה , מו לא מקלקלה לה : (טז) דמנאמנת לרה , לא מקלקלה את עצמה : (יז) בטביעת עין של הנוק . לאשה שמה בעלה , רק בטביעת עין דשטרוף וכו' : (יח) הי"ס הכרזה והלחיים והש"ס ,

י"ח

פניו. או שיעטל חוטמו. אין מעידין להשיא את אשתו. שמה
 אינו הוא: מגוייד. מטעה כמו גורו חילגל. [דניאל ד' י"א]:
 או היה אוכלת בו. דוקא במקום שאין נפשו יולאה. אבל
 במקום שנפשו יולאה מעיד עליו שהוא מת: (א) אין מעידין
 אלא עד ג' ימים. אם לא ראוהו
 עד לאחר שלשה ימים למיתתו אין
 מעידין עליו. דחיישין שמה נשחטו
 מרחית פניו ואינו זה שהם סבורים:
 ר' יהודה בן בבא אומר לא כל
 אדם וכו'. יש לך חכם שממחר
 להנפה. כגון חכם שמו. ויש מקום
 שחכם ממחר להסריח ולהשתנות בו
 כגון מקום חמה. ויש לך שנה
 שהעולם הם והאדם ממחר להסריח
 ולהשתנות. והכל לפי האדם והמקום
 והשעה בין לקולא בין לחומרא. ואין
 הלכה כר' יהודה: ד' מים שיש
 להם סוף שנראים כל חרבע
 רוחות שבביז המים ומים שאין להם
 סוף שאין חכם יכול לראות כל
 סביביו. ורבי מאיר לא מפליג בין
 מים שאין להם סוף למים שיש
 להם סוף אבל חכמים פליגי
 בצרייהא וחמרי מים שיש להם סוף

אשתו מותרת אם שהה עם שיעור שחייה כשיעור
 זה בתוך המים. ומים שאין להם סוף אשתו אכורה דשמה
 לאחר שעלה משם יאל והלך לו כדאמר רבי יוסי במתניתין
 והלכה כחכמים: ועלה לאחר שלשה ימים. דס"ל לר' מאיר
 חכם חי בתוך המים ימים רבים ומש"ה אפילו במים שיש להם
 סוף דלי נפיק הוה חזי ליה חיים דילמא נפיק בתר ימים רבים
 ולא חזי ליה. ורבי יוסי פליג עליה ואמר מעשה בסומא שירד
 לעצול במערה וכו' ומערה מים שיש להם סוף ושהו עד שתלא
 נפשו והשיאו את נשותיהן: מן הארכובה ולמטה. קואיל
 ויטל

אבל בסומא המוכה ביותר כגון שהיה לו חסר או יתר באחד
 מאבריו מעידין עליו. (ג) חדש דבמשנה דלקמן היתרו על ידי
 שעלה בידם רגלו מן הארכובה ולמעלה וזו אמרת בשלמא
 דסימן המוכה ביותר מהני ניהא. אלא חי אמרת דשום סימן
 לא מהני הא איכה למיחש דלמא
 חזר לאחר הוא. מסקנת הפוסקים.
 והביאו עוד ראיה. ועיין במשנה
 דלקמן ועיין מ"ש במשנה ג' פרק ג'
 דגיטין לענין טביעות עין: ובבבלי.
 אפילו סימן מוכהק לא. דחיישין
 לשלשה. מסקנת הפוסקים. ועיין
 משנה ג' פרק ג' דגיטין וסוף פ"ק
 דכ"מ: מגוייד. פו' הר"ב מטעם
 ואפילו. במקום שאינו יכול לחיות
 דחיישין שמה בסמך מלובנת היה
 שמתוך המכה מתרפא. גמרא.
 וכו': וצ"ל. תרגום והלית אחוה
 על עץ (דברים כ"ח) והללוהו יתיה על
 לילבא: ד' ועלה לאחר שלשה ימים.
 כהן הר"ב אבל חכמים פליגי
 בצרייהא [ואמרו לו] לרבי מאיר
 אין מוזכרין מעשה נשים דמדלא
 ניס חוק שלשה ימים אי אפשר לו
 לחיות ורבי מאיר אפשר דמסרך
 באבנים שבמים ויניס פרחא. גמרא: ששלשלוהו לים
 ולא עלה בידם אלא רגלו וכו'. ופירשו בשם הרשב"א
 שקשרוהו ברגלו ושלשלוהו דאל"כ מיטשין זה הלך לו ממקום זה
 ורגל זה מאדם אחר. ולפי מ"ס לעיל דחיירי בשום להם סימן
 מוכהק ברגלו. לא צעין קשרוהו ברגלו. וזה נראה דעת
 הרמב"ם בפרק י"ג מהלכות גירושין שכתב בדין משנתו והעלו
 ממנו חזר ודקוק כג"ה מדקאמר חזר אחד ממנו. נראה שניכר
 להם בודאי שהיה האבן ממנו: מן הארכובה ולמעלה הנשא
 לפי שנעשה טריפה בכך ואינו יכול לחיות. וזו"ה דאף ע"ג
 דאית

אין מעידין. מ"ה ע"ס כס"ו
 ראוהו. מ"ה ע"ס כס"ו
 ע"ס כס"ו: אין מעידין.
 מ"ה ע"ס כס"ו: ע"ס כס"ו
 ע"ס כס"ו: ד' נפל למים.
 קב"ל ע"ל יומת פס"ו פ"ד:
 ושם דרי שתי"ג. מ"ה ע"ס
 כס"ו ע"ס כס"ו: מ"ה ע"ס
 מן הארכובה. מ"ה ע"ס
 ע"ס כס"ו:

שנויי נוסחאות

בגופו וכליו. ככ"ק
 וכו' בגופו או בכליו.
 אין מעידין. ככ"ק ואין.
 אלא עד שתצא נפשו
 ואפילו. דג"ל אלא עד
 שלשה ימים אפילו ככ"ק
 ובמשנה אלא אלא רגלו
 ימים. וע"ס כגמ' (מפרש
 הדבור דג' ימים קודם
 הדבור דלוחו מגיד כו',
 כסדר נוסחא) ובמפרשים
 וכו' עד ג' ימים ככ"ק
 ועיין עוד בסמוך.
 וצ"ל. דג"ל וצ"ל.
 על הצליבה וכו'.
 כמס' (השם הצליבה וכו')
 ככ"ק (השם . . הצליבה).
 ודחיה. ככ"ק או החיה.
 אלא עד ג' ימים. דג"ל
 בו עד שתצא נפשו וכו'
 ככ"ק (השם ליהא למי' כו')
 וכו' כמס' (השם אלא
 ע"ה). ועי' לעיל מהדורי
 הרשב"א כי ומקל ספרים
 מלאי שחזר כהם כל
 שעברו עליו שלשה
 ימים אין מעידין עליו
 כו' ע"ל. כל המקום.
 דג"ל ובכ"ק ובמס' ד'
 כל המקומות. השענות.
 ככ"ק השעות. שזין
 כמס' ש"ו ת'
 ד' פ"ה. כמס' במים.
 אשתו. דג"ל ובכ"ק
 ובמס' דרי אשתו.
 באחד. כמס' בראש
 אחד. צ"ל (הגדרה)
 דג"ל ליהא. והשיאו.
 דג"ל ובכ"ק והשיאו את.
 בע"מ. ככ"ק באי.
 ל"ה. דג"ל אל הים;
 ככ"ק בים. ולא עליה.
 ככ"ק. עלת. אמרה.
 ככ"ק ואשרו. מן
 הארכובה. דג"ל מארכובה
 וכן בסמוך וכו' ככ"ק כהן.

(ח) ברע"ג ד"ר הדבור דאין מעידין כו' קודם לדבור מגיד כו'.
 שקשרו אחוה ברגלו ושלשלוהו לים וכמשמעות הלשון ולא עלה בידם אלא רגלו וכהנהגת הרשב"א (שהביא הסו"ס ע"ס) אולם הרמב"ם הביא ליהא את לים כו'.

י כ י

ואין משגיחין צעין ופה: (יש) סימן שאינו מוכהק, כקטן או ארוך.
 לכן או ארום, או רוסס בגופו. אבל סימן מוכהק כחסר או יתר
 חזר או לואה עקום, או רוסס במקום ידוע כגוף מהני אף בלי
 פרטוף, ואפילו לא מנאו רק חזר שהנשמה תלייה בו שבו הסימן
 מוכהק מהני, ודוקא בלומדה דמוכה שממנו הוא [וי"ז ל"ב]:
 (כ) אפילו סימן מוכהק, דחיישין לשלשה. מיהו צ"ל שהוא שטבע
 צנינים שאין להם סוף כבגדים אלו, ומלאוהו אחר כך בלוחם הבגדים,
 מהני סימן מוכהק כבגדים ל"ה [וי"ז ל"ב]: (בא) מחוהק, ואכילו
 במקום שאינו יכול לחיות, שמה נחמך צסכין מלובן, שמחדבק
 ומתרפא: (כב) הלוי: (כג) דדוקא במקום שאין נפשו יולאה, אבל
 במקום שנפשו יולאה מהני: (כד) דלחזר ג"ה הפנים מהניט. ובספק
 ג"ה, יש מחידין ויש אוסרים. מיהו צ"ל ונקרש צבורף, אפילו
 אחר ג"ה מעידין עליו, וכו"כ כנהרג והוסף מיד למים, אם ראוהו

תפארת ישראל י כ י

תוך שעה משבוועלה מהמים, וכשנשבע לא היה מכה צפניו [וי"א
 כגל מקום בגופו], או אפילו חזר ג"ה מעידין ה"ע של פרטוף, ואי
 שכה משבוועלה קודם שרלוהו, אפילו תוך ג"ה אין מעידין, ובספק
 אם ראוהו תוך שעה משבוועלה, אוליך לחומרא [ע"ס כ"ו]: (כה) חכם
 שמן מסריח גם תוך ג' ימים: (כו) וכו"כ במקום חם: (כז) וכו"כ בקין:
 (כח) שנראה כל נזוהיו סביב כאלחם. ובגל לחזר שנגלד שעל הנכר
 שסחוס מכל ד', דייט טיש לכן סוף וסגו בשעה שם אלל החזר ג'
 שעות ורחה שלא עלה, והוא השיעור כדי שתלא נפשו [ג"ה ע"ס כס"ו].
 ונ"ל דסגו צסנכר סחוס עד כדי הלך ג' שעות, מהחזר לכל ד',
 אף שסוס ולחן הוא למגרי פתוח, וכו"ה י' מיל, דחייב כ' הלך
 חמה לכל ד', והוא פרסה השכונת בקירוב שהיה כ"ד הלך חמה
 (כט) ס"ל אפילו יש לכן סוף חסור: (ל) ג' שעות [כנחו של מחויה חופר
 שימין] (לא) דס"ל דבמים שיל"ם כגו צסכר, והכי קי"ל [ע"ס ל"ב] לחזר

פ"ה דדק מלשון מתני' מלא סדר רבינו הקדוש דינא דאע"פ שיש מינים בגופו ובכליו אחר בבא וו דאין מעידים עד ג' דא דאזי קאי אחרתי בבית. דריק
 מה דדוקא כרישא לריכא הכרת פנים הוא ולא מהני מינים בגופו ובכליו אבל בזה דישנו להכרת פנים ורק חשש בעלמא שמה תתא בזה סבבין על סימן הגוף וכלהו:
 שם [אות קל] במשנה אלא עד ג' ימים. מלשון זה דייק הרשב"א דבעינן דורות דהוא תוך ג"ה אבל בספק א"מ אבל יש נוסחות אין מעידים אחר ג"ה שמע דבס' שיעורים
 ובמדרש ויקרא רבה פ"ה הוכח משנתנו בנשחט דאין מעידים אפי' אבל בפרשה ל"ג וכן בבדאשית רבה פ"ג איתא הנוסחה אלא עד ג"ה: ד [אות קלא] במשנה
 כן הארכובה ולמעלה. עיין פ"ד הדולין מ"ו ושם כתב הרא"ש בתירוץא קמא דלענין בין הפרקים בין דדויקי סתרי אחרתי אוליין לחומרא דרינו כלמעלה עיי"ש. וא"כ
 הבא בהדין דאוליין לחומרא דהוי כמו מלפסה ולא חיישא ולא הוי ב' חומרי דסתרי אחרתי בין דאין באן הלכה ידוע אלא דמספקא לן אחיה דויק עיקר עבדין מספק לחומרא
 בכל מקום. ב"כ הרא"ש בתשובה כלל כ"י ס"י מ"ו:

י כ י
 ראשון לציון
 פ"מ ג' תי"ט ד"ה
 וצ"ל כהן
 ותלת אחוה כו' כך קרא
 כהני דברים כ"ה וכו'
 לאחיו מן המוקדם סוף
 ויש ותלה ארוך על עץ
 כרגו וילוב יק על צלעיה

תוספות רע"ק
 ג [אות קבמ] במשנה
 אין מעידים אלא עד.
 בתשובת עבוד' הגרשוני

האילו שמע מן הנשים
 קהל"ו מ"ט מ"י ע"ב ע"ג
 ספ"ו ע"ו ע"ז ע"ח ע"ט
 ג' ה"ז שבע מן התנוקות
 ג"י ע"ב ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו
 ג"ז ע"ח ע"ט ע"י ע"כ
 ג"ח ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו
 ג"ח ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו
 ג"ח ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו
 ג"ח ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו
 ג"ח ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו
 ג"ח ע"ג ע"ד ע"ה ע"ו

דאיט יכול לחיות. ובהכרח הוא שימות מכל מקום וי אפשר שתנשא אשתו אלא לאחר מיתה. כבר כתב המגיד בשם הרמב"ן והרשב"א שלא התירו אלא לאחר שנים עשר חדש גם [כן] לפי שדוע שטרפה אינה חיה י"ב חדש וכן אמרו ברובאמי ע"כ. וכתב בספק משנה על זה ממ"ס בר"פ אלו טריפות דאדם טריפה חי יותר מי"ב חדש ע"כ. ולא מלאחי כדבריו. גם בספרו בית יוסף לא השיג בזה כלל ב) [שם דקדוקי בחוספות דפרק אלו טריפות שם מלאחי דמ"ב ע"ב גד"ה ואמר רב יאודה כו' דמתלקים בשם ר"ת לענין מסרון בגולגולת למפרש דלא הוה אלא עם הקרום ובהמה מטרפה בנקיבת הקרום לחודיה אבל אדם דאיט ליה מולא צבי מסרון נולגולת עם הקרום ע"כ. אבל זה איט ענין לטרפה שאינו חי י"ב חדש גם הקטו עם ודמו את פירושו ומתלקים דקדומו של אדם חזק וקשה יותר ולא מלטקף אבל צמה שמלטקף שניהם שוין אדם ובהמה ובפרק אחרון דזבחים דף קי"ז [ג' קט"ז] עם מלאחי דהבנו החוס' דר"ת רגיל לחלק בין טריפות אדם לטריפו' בהמה ומיירי החס לענין חיות י"ב חדש אבל בר"פ אלו טריפות מייתי ראיא מחיוב אבהמה. אך בפרק הנוקין דף נ"ו ע"ב צענין יחוש שנקר בחוס טיטום כתבו דרך חוטמו נכנס ועוד דיש חילוק בין טריפת אדם לבהמה כדפרישית פרק קמא דעירובין ע"כ. אבל לא מלאחי עם כלום]: ה' אפילו שמע מן הנשים. טעמא דהקילו מפורש בר"פ: הרי אלו הולכים לספוד וכו'. כבר הר"ב בגמרא מוקי שגריך שיאמרו אלו צאים מלספוד וכו' ומתניתין הכי פירושו הרי אלו הולכים לבתינו שבאנו מלספוד. גמרא: בין שהוא מתכוין. לשון רש"י לעדות וכ"כ נ"י ומשמע דאינו נכתוין להעיד לא. ונ"ע: ובגווי חס היה מתכוין. בין להסיר שאמר איש פלוני את אשתו וכו' והוא הולך להעיד על פי בית קול. כההוא דהנן בשמנה' ו' פרק ו' דגיטין מי שהיה מושלך לבור כו' כותבין ונותנין משום דשעת הסכנה הוא סומכין עליו בכל דבריו וה"ל סומכין משום שאם לא תחמין לזה לא תמלא אחר ותשע עגונה ולהכי לא חיישינן דלמא גרה הווי ומטונה לקלקלה. גמרא: ב"ת קול. לשון הר"ב שמעו קול לוחות וכו' רש"י ונ"ל שהוא עם משאל מבית קול שמכר הרבה פעמים בדבריו ר"ל שהוא קול שנתמחו בו לאחר שפסקה הנזוהה והוא קול מחודש לבטחו מהבורא יתברך להודיע סודו ליראיו ואוחו קול קראוהו ב"ת קול. וכתבו התוספות בפ"ק דמסכת סנהדרין ד' י"א ונ"ל י"א שלא היו שומעים קול היוצא מן השמים אלא מתוך אוחו קול יוצא אחר כמו פעמים שאדם מכה בכה וכומע קול אחר היוצא ממנו למרחוק ואוחו קול היו שומעין לכך קורין אוחו ב"ת קול ע"כ ולי נראה שנקרא ב"ת קול לפי שאינו קול לו קול אלו כמו שגאמר (במדבר ז') וישמע את הקול מדבר אליו שזו נבואה ממש אבל קול זה שאט בו הוא משינו ודוגמתו במדריגה למטה ממנו ולכך קראוהו ב"ת קול שהיא הב"ת לאביה ולחצות כחה לא קראוהו ב"ת קול ונ"ל זה הדרך אמר משה רבינו עליו השלום (שם י"א) ואם ככה את עושה לי כינהו ית' בלבן נקבה חס לא יעשה עמי נפלאותיו וכן אתה מולא (דברים נ"ב) עוד יולדך חשי שפירשו רבותינו אחס מתישים כמו מלהטיב לכס ורז"ל שאמרו השם כמו של משה כנקיבה נכתבו גם לענין זה שחשו של משה גדול היה על כל הנביאים אשר לא קם עוד כמוהו ונ"ל לכל האוהוה והמפחים ונ"ל ועכשיו השם כמו כנקיבה בלא היה כמו אלא ככה שחר הנביאים. וב"ת קול דמשנתנו אינו מענין זה אלא לפי שהלכו ולא מלאו שם אדם שהלכו לו זה השם כלפי שלא נמלא לבינו שום אדם שהקול נשמע ממנו אבל לפי האמת אט דנין שהיה אדם עם והלך לו וזהו שצטנו מעשה באחד שעמד וכו' ומי הגיד לנו שאדם עמד עם אחרי שהלכו ולא מלאוהו אלא ודאי דהכי קאמר מעשה שהיה ודאי כך היה שהיה אדם עומד עם ועל זה אט סומכין ודין להשיא את אשתו דאינו הייט מתכונן אוחו לב"ת קול דלמלא וכעין נבואה. לא הייט סומכין עליו דהלכה שאין משגיחין בב"ת קול בכל דוכחא. כמ"ש התוספות פרק קמא דמכילתין דף י"ד ע"א ולזה נראה לי שכתוין הרמב"ם שכתב ב"ת קול הוא אשר ביאר גמטרה באחד ובמעשה בלמון. ע"כ. ור"ל שלא תחשוב דשני ענינים הם ומשגיחים בב"ת קול. אפילו אם ידענו צבירור שאין אדם עם ממקום שהקול נשמע. ועוד דאי הכי הוי מעשה לסתור

ר"ע מברמטורה
 ויכול לחיות לא תינשא שמה ילא ולא ראוהו. דמיס שאין להם סוף א') [הנ]: ה' אפילו שמע מן הנשים. שאין מתכוונת להעיד יטל ליק להעיד להשיא את אשתו: הרי אנו הולכים לספוד ולגבור את איש פלוני. בגמרא מוקי שגריך שיאמרו אלו צאים מלספוד ולקבור את איש פלוני. ולריך נמי שימנע אוחס מספרים מעניט ההספד. כך וכך רצנן הוה ההס. כך וכך ספדי הוה ההס. מפני שדרך תיטקות לשהק ולהעלות בחות ושמה נמלה לא חבז קברו ומכניס אותו בשם איש פלוני: ו' משיאים על פי ב"ת קול. חס

יחוש שנקר בחוס טיטום כתבו דרך חוטמו נכנס ועוד דיש חילוק בין טריפת אדם לבהמה כדפרישית פרק קמא דעירובין ע"כ. אבל לא מלאחי עם כלום]: ה' אפילו שמע מן הנשים. טעמא דהקילו מפורש בר"פ: הרי אלו הולכים לספוד וכו'. כבר הר"ב בגמרא מוקי שגריך שיאמרו אלו צאים מלספוד וכו' ומתניתין הכי פירושו הרי אלו הולכים לבתינו שבאנו מלספוד. גמרא: בין שהוא מתכוין. לשון רש"י לעדות וכ"כ נ"י ומשמע דאינו נכתוין להעיד לא. ונ"ע: ובגווי חס היה מתכוין. בין להסיר שאמר איש פלוני את אשתו וכו' והוא הולך להעיד על פי בית קול. כההוא דהנן בשמנה' ו' פרק ו' דגיטין מי שהיה מושלך לבור כו' כותבין ונותנין משום דשעת הסכנה הוא סומכין עליו בכל דבריו וה"ל סומכין משום שאם לא תחמין לזה לא תמלא אחר ותשע עגונה ולהכי לא חיישינן דלמא גרה הווי ומטונה לקלקלה. גמרא: ב"ת קול. לשון הר"ב שמעו קול לוחות וכו' רש"י ונ"ל שהוא עם משאל מבית קול שמכר הרבה פעמים בדבריו ר"ל שהוא קול שנתמחו בו לאחר שפסקה הנזוהה והוא קול מחודש לבטחו מהבורא יתברך להודיע סודו ליראיו ואוחו קול קראוהו ב"ת קול. וכתבו התוספות בפ"ק דמסכת סנהדרין ד' י"א ונ"ל י"א שלא היו שומעים קול היוצא מן השמים אלא מתוך אוחו קול יוצא אחר כמו פעמים שאדם מכה בכה וכומע קול אחר היוצא ממנו למרחוק ואוחו קול היו שומעין לכך קורין אוחו ב"ת קול ע"כ ולי נראה שנקרא ב"ת קול לפי שאינו קול לו קול אלו כמו שגאמר (במדבר ז') וישמע את הקול מדבר אליו שזו נבואה ממש אבל קול זה שאט בו הוא משינו ודוגמתו במדריגה למטה ממנו ולכך קראוהו ב"ת קול שהיא הב"ת לאביה ולחצות כחה לא קראוהו ב"ת קול ונ"ל זה הדרך אמר משה רבינו עליו השלום (שם י"א) ואם ככה את עושה לי כינהו ית' בלבן נקבה חס לא יעשה עמי נפלאותיו וכן אתה מולא (דברים נ"ב) עוד יולדך חשי שפירשו רבותינו אחס מתישים כמו מלהטיב לכס ורז"ל שאמרו השם כמו של משה כנקיבה נכתבו גם לענין זה שחשו של משה גדול היה על כל הנביאים אשר לא קם עוד כמוהו ונ"ל לכל האוהוה והמפחים ונ"ל ועכשיו השם כמו כנקיבה בלא היה כמו אלא ככה שחר הנביאים. וב"ת קול דמשנתנו אינו מענין זה אלא לפי שהלכו ולא מלאו שם אדם שהלכו לו זה השם כלפי שלא נמלא לבינו שום אדם שהקול נשמע ממנו אבל לפי האמת אט דנין שהיה אדם עם והלך לו וזהו שצטנו מעשה באחד שעמד וכו' ומי הגיד לנו שאדם עמד עם אחרי שהלכו ולא מלאוהו אלא ודאי דהכי קאמר מעשה שהיה ודאי כך היה שהיה אדם עומד עם ועל זה אט סומכין ודין להשיא את אשתו דאינו הייט מתכונן אוחו לב"ת קול דלמלא וכעין נבואה. לא הייט סומכין עליו דהלכה שאין משגיחין בב"ת קול בכל דוכחא. כמ"ש התוספות פרק קמא דמכילתין דף י"ד ע"א ולזה נראה לי שכתוין הרמב"ם שכתב ב"ת קול הוא אשר ביאר גמטרה באחד ובמעשה בלמון. ע"כ. ור"ל שלא תחשוב דשני ענינים הם ומשגיחים בב"ת קול. אפילו אם ידענו צבירור שאין אדם עם ממקום שהקול נשמע. ועוד דאי הכי הוי מעשה לסתור

ולמשה לא תנשאל: ה' אפילו שמע מן הנשים אומרות מת איש פלוני לי דיו רבי יהודה אומר אפילו שמע מן התינוקות אומרים הרי אנו הולכין לספוד ולקבור את איש פלוני לי. בין שהוא מתכוין לי ובין שאינו מתכוין. רבי יהודה בן בבא אומר בישראל. עד שהיא מתכוין. ובגוי אם היה מתכוין. אין עדותו עדות: ו' מעידין לאור הגר. ולאור הלבנה לי ומשיאין על פי ב"ת קול לי. מעשה באחד שעמד על ראש הדר. ואמר איש פלוני. בן פלוני. ממקום פלוני מת: הלכו ולא מצאו שם אדם. והשיאו את אשתו לי. ושוב מעשה חס

יחוש שנקר בחוס טיטום כתבו דרך חוטמו נכנס ועוד דיש חילוק בין טריפת אדם לבהמה כדפרישית פרק קמא דעירובין ע"כ. אבל לא מלאחי עם כלום]: ה' אפילו שמע מן הנשים. טעמא דהקילו מפורש בר"פ: הרי אלו הולכים לספוד וכו'. כבר הר"ב בגמרא מוקי שגריך שיאמרו אלו צאים מלספוד וכו' ומתניתין הכי פירושו הרי אלו הולכים לבתינו שבאנו מלספוד. גמרא: בין שהוא מתכוין. לשון רש"י לעדות וכ"כ נ"י ומשמע דאינו נכתוין להעיד לא. ונ"ע: ובגווי חס היה מתכוין. בין להסיר שאמר איש פלוני את אשתו וכו' והוא הולך להעיד על פי בית קול. כההוא דהנן בשמנה' ו' פרק ו' דגיטין מי שהיה מושלך לבור כו' כותבין ונותנין משום דשעת הסכנה הוא סומכין עליו בכל דבריו וה"ל סומכין משום שאם לא תחמין לזה לא תמלא אחר ותשע עגונה ולהכי לא חיישינן דלמא גרה הווי ומטונה לקלקלה. גמרא: ב"ת קול. לשון הר"ב שמעו קול לוחות וכו' רש"י ונ"ל שהוא עם משאל מבית קול שמכר הרבה פעמים בדבריו ר"ל שהוא קול שנתמחו בו לאחר שפסקה הנזוהה והוא קול מחודש לבטחו מהבורא יתברך להודיע סודו ליראיו ואוחו קול קראוהו ב"ת קול. וכתבו התוספות בפ"ק דמסכת סנהדרין ד' י"א ונ"ל י"א שלא היו שומעים קול היוצא מן השמים אלא מתוך אוחו קול יוצא אחר כמו פעמים שאדם מכה בכה וכומע קול אחר היוצא ממנו למרחוק ואוחו קול היו שומעין לכך קורין אוחו ב"ת קול ע"כ ולי נראה שנקרא ב"ת קול לפי שאינו קול לו קול אלו כמו שגאמר (במדבר ז') וישמע את הקול מדבר אליו שזו נבואה ממש אבל קול זה שאט בו הוא משינו ודוגמתו במדריגה למטה ממנו ולכך קראוהו ב"ת קול שהיא הב"ת לאביה ולחצות כחה לא קראוהו ב"ת קול ונ"ל זה הדרך אמר משה רבינו עליו השלום (שם י"א) ואם ככה את עושה לי כינהו ית' בלבן נקבה חס לא יעשה עמי נפלאותיו וכן אתה מולא (דברים נ"ב) עוד יולדך חשי שפירשו רבותינו אחס מתישים כמו מלהטיב לכס ורז"ל שאמרו השם כמו של משה כנקיבה נכתבו גם לענין זה שחשו של משה גדול היה על כל הנביאים אשר לא קם עוד כמוהו ונ"ל לכל האוהוה והמפחים ונ"ל ועכשיו השם כמו כנקיבה בלא היה כמו אלא ככה שחר הנביאים. וב"ת קול דמשנתנו אינו מענין זה אלא לפי שהלכו ולא מלאו שם אדם שהלכו לו זה השם כלפי שלא נמלא לבינו שום אדם שהקול נשמע ממנו אבל לפי האמת אט דנין שהיה אדם עם והלך לו וזהו שצטנו מעשה באחד שעמד וכו' ומי הגיד לנו שאדם עמד עם אחרי שהלכו ולא מלאוהו אלא ודאי דהכי קאמר מעשה שהיה ודאי כך היה שהיה אדם עומד עם ועל זה אט סומכין ודין להשיא את אשתו דאינו הייט מתכונן אוחו לב"ת קול דלמלא וכעין נבואה. לא הייט סומכין עליו דהלכה שאין משגיחין בב"ת קול בכל דוכחא. כמ"ש התוספות פרק קמא דמכילתין דף י"ד ע"א ולזה נראה לי שכתוין הרמב"ם שכתב ב"ת קול הוא אשר ביאר גמטרה באחד ובמעשה בלמון. ע"כ. ור"ל שלא תחשוב דשני ענינים הם ומשגיחים בב"ת קול. אפילו אם ידענו צבירור שאין אדם עם ממקום שהקול נשמע. ועוד דאי הכי הוי מעשה לסתור

דמשיקא ח' געטי' ד"ר הוה והו"ע חקן בלפוטו. ב) גד' קלאקא ואמרו בכל הדפוסים גלו הדברים האלה מן שזב דקדקתי כו' עד סה"ד שלא נמקומס כסד"ה ששנלוהו כו' ואמרו הנגוס בנקומס.

שנויי נוסחאות

ה שמע. כריף
 רוס קוסטא שוסיס
 דיו. כשגטיר דיום.
 אומרים. גד"ל יתא
 בטיות. (שהוא) מתכוין.
 גד"ל וכריף ומשגטיר יתא.
 ובין שאינו. כריף בין
 שאין. בישראל עד
 שיא. כמ"ס ז' וכריף
 אע"פ שהוא. אט
 היה מתכוין. כמשגטיר
 קטעות אין מתכוין;
 כריף אע"פ מתכוין;
 ואט ככו. ו' ע"ל (פי).
 כריף יתא. כעשה.
 כריף ומעשה. (בן)
 שאינו מסקום (פלוגי).
 נתיב בן איש... בריף
 יתא. וע' הו"ע.
 הלכו כריף והלכו.
 ושוב. גד"ל וכריף
 וכמשגטיר שוב.

ראשון לציון

ה' הו"ע ר"ה מן הארכינזה כו' כבר כתב המגיד כו' שלא התירו אלא לאחר י"ב חדש (גם כו') לפי שדוע כו' אף כה"מ מלפני דפוס יעשין יתא מלה גם כן אבל לפי התוספת עמות הדפוס הוא ודאי כו' סימן י"ז אחר העתיק דברי ה"מ יתא למה ג"כ בא"ד ולא מלאחי כדכרו כו' עין יס"מ: שם בא"ד גם הקבו עם כו' וקשה יותר ולא (מתקף) ג"ל מתקף: עם בסמוך אבל נמה (מתקף) ג"ל מתקף: בא"ד כדפרישית: פרק קמא דעירובין: אבל לא מלאחי עם כלום: אבל מתכוין וכיון שדעם בחוס' עירובין ו' פ"א ד"ל כגון שדרה כו' (תי"י) ומיהו כמה כו' אדם כו' אבל בחדש אין כו' יוסק כו' ע"ש:

ח' געטי' ד"ר הוה והו"ע חקן בלפוטו. ב) גד' קלאקא ואמרו בכל הדפוסים גלו הדברים האלה מן שזב דקדקתי כו' עד סה"ד שלא נמקומס כסד"ה ששנלוהו כו' ואמרו הנגוס בנקומס.

יבין תפארת ישראל יבין

י"ב חדש, דמדנערף אינו חי יב"ח: א' וכל זה בזיה הרגל קשור כשנשלוהו, אבל בנפל למיס, והשליכו מזהה והעל רגל, אפילו מארכובה ומעלה, לא מהני, רק ביש בו סי' מיהק [בסימן י"ט]: לד) אפילו לא התכוונו להעיד: לה) והוא שיאמרו שטעמו ב"ת קול, ויפסרו עניני ההספד, מי היה עם

אני איש פלוני. מ"י טס
 כ"ג פ"ג פ"ג טס פ"ג כ"ג
 אחר ר"ע טס פ"ג כ"ג
 שאין משיאין. מ"י יתומין
 פ"ג כ"ג ויהיו להיות
 כשיאין. מ"י כ"ג טס
 ק"ט כ"ג טס פ"ג
 יתומין פ"ג כ"ג :

שנויי נוסחאות

בצלמון. ד"ג ונכ"ק
 ונמט"ל. בצלמון .
באחד. ד"ג אחר .
 אני (איש) פלוני כ"ק
 יתא. בן איש פלוני
 פלוני . פלוני מסקום
 פלוני וכ"ט כ"ק ועי'
 ה"ט. נחש כ"ק הנחש.
 כשירדהו . כ"ק
 וכשירדהו לעבר. כ"ק
 לעבור ; כ"ק ובמט"ל
 לשיבור . מצאתי . ד"ג
 ונמט"ל וכ"ט פ"ג מצינו ;
 כ"ק ומצינו . איש
 בית דלי . ד"ג . בית
 דלי . כ"ק . דלא
 (ה"ט) צ"ל צ"ל נמט"ל
 איש בדלא ; כ"ט . בית
 לוי . (ר"ב) יהודה בן
 בבא . נמט"ל ונמט"ל
 יתא ; וכן נמט"ל כ"ט
 יהודה בן אבא וכ"ט
 ויתא גס כ"ק .
 ונביתו . לו בן נמט"ל
 ניסיתו . . וכן . אמר
 להם . כ"ק לך אמר .
 אהם כ"ק שאתם .
 שדמדינה . ד"ג ונכ"ק
 ונמט"ל . שחמדינה
 הואת . מקובלני . טס
 זס מקובל אני ; כ"ק
 כך מקובל אני .
 הדברים . (ד"ג) ונכ"ק
 את הדברים ; כ"ק (ר"ב)
 כ"ט יתא . (ר"ב) יהודה
 בן בבא . ד"ג ונכ"ק
 יתא וכן יתא נמט"ל .
 ונכ"ק (טס אבא) .
 הדברים . נמט"ל
 הדבר . רבן גמליאל .
 כ"ק רבי . בת
 ארוא . כ"ק בת ארוא .
 (כמה את) . והשיא .
 ר' ג' . (ח"ק) .
 נמט"ל ונמט"ל יתא .
 בשוהיהם . ד"ג ונכ"ק
 ונמט"ל את נשומיהם .
 (והוחזקו להיות משיאין
 פ"ג אחר) ד"ג
 ונכ"ק ונמט"ל ונמט"ל
 יתא והתו"ט נתן להדברים
 האלה מקום נמט"ל כ"ט
 פ"ג עבר כ"י אשה .
 ד"ג ונכ"ק אשה . עבר ;
 נמט"ל ומפי אשה וספי
 שפחה ויתא וספי עבר
 ועי' נמ"י פ"ג ; כ"ק
 מפי ער מפי אשה אשה
 מפי אשה מפי שפחה
 ויתא . (ולא פ"ג עבר
 כ"י שפחה) . וכ"ט
 נמט"ל ; כ"ק וכ"ט
 ונמט"ל יתא וכן יתא
 כ"ק (טס מפי אשה .
 מפי קרובים) . קרובים
 נמט"ל קרוביה .
 ד"ג ונכ"ק ונוסית .

דמיקרא קאמר משיאין על פי בת קול אפילו ידענו שלא נשמע קן מפי אדם וסדר קאמר מעשה בראשון עמד וכו' דכא לומר
 דדוקא כשיש לחותו בחדס וכמו שהלכינו בגמרא שראו לו דמות אדם כו' וחק על נב דלמסקנא לא קאי הויה חוקימתא כמ"ס
 ב"י להרמב"ם אלא דבשעת הסכנה כי הא חין חוששין ללרה ולא לנש. מ"מ סברה זו אמוסיה דיוסר יש לסמוך כשידענו שאדם
 טס משלח ידענו. אלא שמשום הסכנה חין חוששין אפילו בלא ידענו ור"כ הו מעשה לסמור. אלא כדאמין דבה קול דכחא לאו
 היינו בת קול דעלמא אלא טס
 מושאל. כן כ"ל. וכעין זה יש לפרש
 בסוף פרק בני העיר במסכת מגילה.
 מנין שמתמטין בבת קול כו' וה"מ
 דשמע קל גברא במתא. וקל אתתא
 דגברא וכו' ופי' רש"י קול שאינו
 מזוי היא ובה קול בזה אליו. ע"כ.
 אפשר לומר לפי שאינו מזוי הו
 סימנא ובה קול קרינא ליה. שהרי
 כתבו תוספות בשם ירושלמי דמטוס
 סימנא שרי ולא הוה ניחוס : איש
 פלוני בן איש פלוני נשכני וכו' .
 כ"ל דה"ל בשעין שיאמר ג"כ ממקום
 פלוני כמו ברש"א. וארישא הוא
 דסמך . וכן פי' הר"ב ורש"י במסנה
 ו' פרק ו' דניסין במתניתין דמוכרך
 לבור שהזכיר שמו ושם עירו. והרי"ף
 והרא"ש ל"ג ברש"א אלא איש פלוני
 והכא בסופא גרסי איש פלוני בן
 איש פלוני ממקום פלוני. וכן העתיק
 הטור הכ סיפא . וכחצ פלוני בן
 פלוני ממקום פלוני ובדמט"ל פרק
 י"ג מה"ג ואמר שהוא פלוני בן פלוני
 או פלוני ממקום פלוני. ונראה לי
 שהוא טעות כופר ובהדיא כחצ
 פלוני הוא. עד שיעיד העד שהוא פלוני
 ויכיר שמו ושם עירו : **א** מצאתי נחמיה . כס"א וכן בר"ק ור"ש מלאכי וזה לפי שנחמיה חזר אחר ר"ע כששמע שבה
 לו מארץ ישראל כדי להגיד לו העדות. ולפיכך שייך לומר שנחמיה מלאו לר"ע כיון שהוא היה מבקשו לר"ע : ונומתו. פירש הר"ב
 "אמרתי וכל שהוא מלשון נחום כמו ונחומתי והאל"ף נבלע כדן אותיות יהו"א : והרצתי הדברים. וכן בסוף פרק ז' לזיר וכן
 נמלא בגמרא פ"ב דתניגה ד' ו"ד ע"כ רבי יהושע הגלילי דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי וכו' ונראה לי שהמלה ארמית שכן תרגום
 יונתן משלי ו' והקלות היא תשיחך היא תהו רניך. הרי ששיחא מסורגס בלשון רש"י אלא שזה מן הקל וזה מן הכבד הטוסף .
 [ויונתן זה אינו בן עזיאל ועיין תוספות דמגילה דף כ"א ד"ס ונמט"ל] : מפי עבד . עיין בפרוש הר"ב דפ"ק דר"ה במ"ח : מפי עבד
 מפי אשה מפי שפחה . ככ"ל דוכתי הני נשים ברש"א וסדר עבדים ועעמא רבה איכא דהא עבד מאשה ילפינן בנ"ש כמו
 שכתבתי בפ"ג דברכות. והכא דתי שפחה כמך אשה לשפחה דכונסא אלא לקיאי שפחה גופה למאי אינטיקין וי"ל דכיון דאיכא
 חרתי לגריעותא שאינה בכל המלות והיא נקבה ה"א דלא הקילו בה להכשיר ערותה מידי דהוה אשאר פסולי
 לאורייתא : דלא מכשרין כמ"ס הר"ב בפרק קמח דר"ה אף על גב דעבד שהוא פסול לאורייתא וכשר לעדות אשה .
 ומ"ס הר"ב חוץ מחמש נשים דתן בפרק דלעיל משנה ד' וע"ש משנה ז' : אמרו לו . לרבי עקיבא מעשה כו' רש"י :

בצלמון ט). באחד שאמר אני איש פלוני. בן
 איש פלוני טא). נשכני נחש. והרי אני מת.
 והלכו ולא הכירוהו. והשיאו את אשתו :
 ז אמר רבי עקיבא כשירדהו לנהרדעא
 לעבר השנה. מצאתי נחמיה איש בית
 דלי. אמר לי שמעתי שאין משיאין את
 האשה בארץ ישראל על פי עד אחד. אלא
 רבי יהודה בן בבא. ונומיתו טב) לו בן
 הדברים טב). אמר לי אמור להם משמי
 אתם יודעים שהמדינה משובשת
 בגייסות טב) מקובלני מרבן גמליאל הזקן
 וכושבאתי והרציתי הדברים לפני
 רבן גמליאל שמח לדברי ואמר. מצאנו חבר לרבי יהודה בן בבא. מתוך
 הדברים נזכר רבן גמליאל . שנהרנו הרוגים בתל ארזא והשיא רבן
 גמליאל טב) הזקן נשותיהם על פי עד אחד והוחזקו להיות משיאין על פי עד
 אחד והוחזקו להיות משיאין עד מפי עד. מפי אשה. מפי שפחה טב).
 רבי אליעזר ורבי יהושע אומרים . אין משיאין את האשה על פי עד אחד .
 רבי עקיבא אומר לא על פי אשה ולא על פי עבד ולא על פי שפחה. ולא
 על פי קרובים טב). אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר החמרים.
 וחלה אחד מהם בדרך והביאוהו בפונדק. ובחורחה אמרו לפונדקיה טב)
 איה חבירונו. אמרה להם מת וקברתיו והשיאו את אשתו. אמרו לו
 בסוף הפרק הוא ישראל שאמר מה איש יהודי עמנו וכו' אין אומרים בלומד הדפה פלוני הוא. עד שיעיד העד שהוא פלוני
 ויכיר שמו ושם עירו : **א** מצאתי נחמיה . כס"א וכן בר"ק ור"ש מלאכי וזה לפי שנחמיה חזר אחר ר"ע כששמע שבה
 לו מארץ ישראל כדי להגיד לו העדות. ולפיכך שייך לומר שנחמיה מלאו לר"ע כיון שהוא היה מבקשו לר"ע : ונומתו. פירש הר"ב
 "אמרתי וכל שהוא מלשון נחום כמו ונחומתי והאל"ף נבלע כדן אותיות יהו"א : והרצתי הדברים. וכן בסוף פרק ז' לזיר וכן
 נמלא בגמרא פ"ב דתניגה ד' ו"ד ע"כ רבי יהושע הגלילי דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי וכו' ונראה לי שהמלה ארמית שכן תרגום
 יונתן משלי ו' והקלות היא תשיחך היא תהו רניך. הרי ששיחא מסורגס בלשון רש"י אלא שזה מן הקל וזה מן הכבד הטוסף .
 [ויונתן זה אינו בן עזיאל ועיין תוספות דמגילה דף כ"א ד"ס ונמט"ל] : מפי עבד . עיין בפרוש הר"ב דפ"ק דר"ה במ"ח : מפי עבד
 מפי אשה מפי שפחה . ככ"ל דוכתי הני נשים ברש"א וסדר עבדים ועעמא רבה איכא דהא עבד מאשה ילפינן בנ"ש כמו
 שכתבתי בפ"ג דברכות. והכא דתי שפחה כמך אשה לשפחה דכונסא אלא לקיאי שפחה גופה למאי אינטיקין וי"ל דכיון דאיכא
 חרתי לגריעותא שאינה בכל המלות והיא נקבה ה"א דלא הקילו בה להכשיר ערותה מידי דהוה אשאר פסולי
 לאורייתא : דלא מכשרין כמ"ס הר"ב בפרק קמח דר"ה אף על גב דעבד שהוא פסול לאורייתא וכשר לעדות אשה .
 ומ"ס הר"ב חוץ מחמש נשים דתן בפרק דלעיל משנה ד' וע"ש משנה ז' : אמרו לו . לרבי עקיבא מעשה כו' רש"י :

א) [חס] שמעו [קול] לוחט פלוני מת:
 בצלמון. טס מקום : ז ונומיתו לו.
 אמרתי לו : בן הדברים. שכל חבירי
 חולקים עליו : משובשת בנייסות.
 ואיני יכול לילך אלליכס להעיד מה
 ששמעתי אלא אמור להם אתה זה
 העדות בשמי : ר' אליעזר ור' יהושע
 אומרים כו' ור"ע אומר כו'. ולת
 הלכתא כחד מינייהו אלא הלכה
 משיאין על פי אשה ועל פי קרובים
 חוץ מחמש נשים דתן במתניתין.
 ועד מפי עד מפי אשה מפי עבד
 מפי אשה על פי עד אחד.
 וכשבאתי והרציתי הדברים לפני
 רבן גמליאל שמח לדברי ואמר. מצאנו חבר לרבי יהודה בן בבא. מתוך
 הדברים נזכר רבן גמליאל . שנהרנו הרוגים בתל ארזא והשיא רבן
 גמליאל טב) הזקן נשותיהם על פי עד אחד והוחזקו להיות משיאין על פי עד
 אחד והוחזקו להיות משיאין עד מפי עד. מפי אשה. מפי שפחה טב).
 רבי אליעזר ורבי יהושע אומרים . אין משיאין את האשה על פי עד אחד .
 רבי עקיבא אומר לא על פי אשה ולא על פי עבד ולא על פי שפחה. ולא
 על פי קרובים טב). אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר החמרים.
 וחלה אחד מהם בדרך והביאוהו בפונדק. ובחורחה אמרו לפונדקיה טב)
 איה חבירונו. אמרה להם מת וקברתיו והשיאו את אשתו. אמרו לו
 בסוף הפרק הוא ישראל שאמר מה איש יהודי עמנו וכו' אין אומרים בלומד הדפה פלוני הוא. עד שיעיד העד שהוא פלוני
 ויכיר שמו ושם עירו : **א** מצאתי נחמיה . כס"א וכן בר"ק ור"ש מלאכי וזה לפי שנחמיה חזר אחר ר"ע כששמע שבה
 לו מארץ ישראל כדי להגיד לו העדות. ולפיכך שייך לומר שנחמיה מלאו לר"ע כיון שהוא היה מבקשו לר"ע : ונומתו. פירש הר"ב
 "אמרתי וכל שהוא מלשון נחום כמו ונחומתי והאל"ף נבלע כדן אותיות יהו"א : והרצתי הדברים. וכן בסוף פרק ז' לזיר וכן
 נמלא בגמרא פ"ב דתניגה ד' ו"ד ע"כ רבי יהושע הגלילי דברים לפני רבן יוחנן בן זכאי וכו' ונראה לי שהמלה ארמית שכן תרגום
 יונתן משלי ו' והקלות היא תשיחך היא תהו רניך. הרי ששיחא מסורגס בלשון רש"י אלא שזה מן הקל וזה מן הכבד הטוסף .
 [ויונתן זה אינו בן עזיאל ועיין תוספות דמגילה דף כ"א ד"ס ונמט"ל] : מפי עבד . עיין בפרוש הר"ב דפ"ק דר"ה במ"ח : מפי עבד
 מפי אשה מפי שפחה . ככ"ל דוכתי הני נשים ברש"א וסדר עבדים ועעמא רבה איכא דהא עבד מאשה ילפינן בנ"ש כמו
 שכתבתי בפ"ג דברכות. והכא דתי שפחה כמך אשה לשפחה דכונסא אלא לקיאי שפחה גופה למאי אינטיקין וי"ל דכיון דאיכא
 חרתי לגריעותא שאינה בכל המלות והיא נקבה ה"א דלא הקילו בה להכשיר ערותה מידי דהוה אשאר פסולי
 לאורייתא : דלא מכשרין כמ"ס הר"ב בפרק קמח דר"ה אף על גב דעבד שהוא פסול לאורייתא וכשר לעדות אשה .
 ומ"ס הר"ב חוץ מחמש נשים דתן בפרק דלעיל משנה ד' וע"ש משנה ז' : אמרו לו . לרבי עקיבא מעשה כו' רש"י :

יבין תפארת ישראל יבין

מ"ה הנשים היה המדבר , או עכומ"ו, דלון מחזיקין כך אם אין
 ידוע החשם [פי' רמב"ם פי"ג מנייחוסין כ"ג, וז"ל] דהרי לא חייסין
 שמה עד הוא, ומשעמא דאמרן : ב) טס מקום : מא) וממקום
 פלוני : מב) גלומתי, ולונו לומר אמרתי : מג) שכל חבירי חולקים

תוספות חדשים

ז נבשנחז אמר ר"ע כו' לעבר הכנס כו' ע"כ וכהכו התי"ם בלא דף קפ"ו ע"א
 וכ"כ בסנהדרין ד"א ע"ב דנהדנחא הו"י מ"ל ומשום שלא הניח ממונה בל"י כדליתא
 בסוף ברכות וכ"כ רש"י טס . וקשה דבסוף עידות ח"י דר"ש העיד זה מפי נחמיה
 ועדיות

תוספות רעיק ז [אות קלב] תי"ט ד"ה ונומיתו אמרתי. וכן במסוק עורא ד' ה' כנסא. ופירש"י טס כאשר נאמר :

ברדך כ"ק יתא . והביאוהו . ד"ג ונכ"ק ונמט"ל והניחוהו . איה . ד"ג ונכ"ק ונמט"ל אי . אמרה . נמט"ל נמית ;
 אמרו לו . נמט"ל יתא . ולא תרא . ד"ג ונכ"ק לא .

יבין ראשון לציון

עליו : מד) ואיני יכול לילך להעיד לפניכם : מה) ל"ג הזקן , דרבן
 גמליאל זה היה בן ר' שמעון בן גמליאל הנכרז בזמן החורבן, וכבר
 רבן גמליאל הזקן : טו) והכי קייל [טס] : טז) וקי"ל דאפילו ע"פ
 קרובים : טז) גויה :

ראשון לציון

ז ותו"ס ט"ד ה"ה ורציתי הדברים כו' ויוגין זה כו' ועי' תוס' דמגילה כו'
 וכן כתב תוס' שנת קטו ע"א ד"ס ונדדו ספר וכו' ובימי התנאים נעשה התנאים על
 כותבים ועי' יס"מ :

ראשון לציון

במסוק עורא ד' ה' כנסא. ופירש"י טס כאשר נאמר :

